

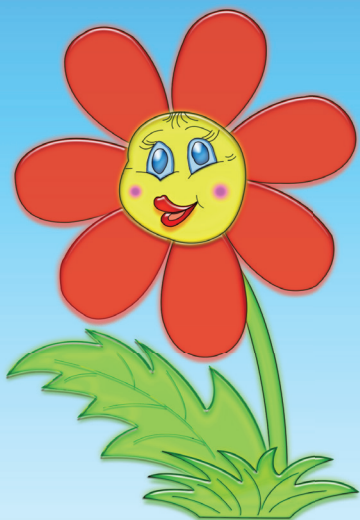
Larisa Fetescu
Snijana Martînciuc
Tatiana Moscu

LIMBA MOLDOVENEASCĂ ȘI CITIREA 2

Partea a doua

Numește silaba care lipsește?

___ - re

mai-mu- ___

ze - ___

Citește atent cuvintele.

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*

Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Larisa Fetescu, Snijana Martînciuc, Tatiana Moscu

LIMBA MOLDOVENEASCĂ ȘI CITIREA

Manual pentru clasa a 2-a cu limba moldovenească
de predare a instituțiilor de învățămînt mediu general
(în două părți)

Partea a doua

Recomandat de Ministerul Învățămîntului și Științei
din Ucraina

Львів
Видавництво «Світ»
2019

УДК 821.135.2(075.2)
Ф 45

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 28.03.2019 № 407)*

Видано за державні кошти. Продаж заборонено.

Semne convenționale:

— activitate în perechi

— vocabular

— activitate în grup

— necesar!

Фетєску Л.

Ф45 Молдовська мова та читання: підруч. для 2 кл. з навч. молдовською мовою закл. заг. серед. осв. (у 2-х ч.) : ч. 2 / Л. І. Фетєску, С. П. Мартинчук, Т. Д. Моску. — Львів : Світ, 2019. — 114 с.

ISBN 978-966-914-208-5

ISBN 978-966-914-210-8 (Ч. 2)

УДК 821.135.2(075.2)

ISBN 978-966-914-208-5
ISBN 978-966-914-210-8 (Ч. 2)

© Фетєску Л.І., Мартинчук С.П.,
Моску Т.Д., 2019
© Крецу Н.С., худ. оформлення, 2019
© Видавництво «Світ», 2019

CUPRINS

BLOCUL 5

CE NE SPUN CUVINTELE. OBICEIURI DE IARNĂ

Lecția 65-66 Cuvinte ce denumesc ființe și lucruri. <i>Sărbătoarea Crăciunului</i>	5
Lecția 67 Eu zic una, tu zici-multe. <i>În seara de Crăciun</i> . George Coșbuc . . .	9
Lecția 68-69 Litera mare în cuvintele ce denumesc ființe. <i>Sorcova</i> . <i>Plugușorul</i>	12
Lecția 70 Cuvinte ce denumesc acțiuni. <i>Steaua sus răsare</i>	16
Lecția 71-72 Cuvinte ce denumesc însușiri. <i>Urătorii</i>	19
Lecția 73-74 Cuvinte ce arată numărul obiectelor și ordinea la numărare. <i>Veverița și Morarul</i>	13
Lecția 75-76 Cuvinte de legătură. <i>Omul de zăpadă</i>	26
Lecția 77 Am însușit	29
Lecția 78 Ce cunosc?	30

BLOCUL 6

PROPOZIȚIA. PRIMĂVARA

Lecția 79 Legătura cuvintelor în propoziție. <i>Legenda mărțișorului</i>	32
Lecția 80-81 Semnele de punctuație la sfârșitul propozițiilor. <i>Ghiociei</i> . .	34
Lecția 82-83 Tipurile propozițiilor după scopul comunicării. <i>Primăvara</i> . .	38
Lecția 84 Propoziția enunțiativă. <i>Mama</i>	41
Lecția 85 Propoziția interogativă. <i>Zîmbetul mamei</i>	42
Lecția 86 Propoziția exclamativă. <i>Cum a învățat Guguța pe mama să meargă cu bicicleta</i>	45
Lecția 87-88 Intonarea propoziției. Virgula. <i>În ziua de Paști</i>	48
Lecția 89 Am însușit	51
Lecția 90 Ce cunosc?	52

BLOCUL 7

PROPOZIȚIA. DESPRE COMPORTAMENT

Lecția 91 Părțile principale ale propoziției. <i>Rușinea</i>	53
Lecția 92-93 Subiectul. <i>Prietenul adevărat</i>	55
Lecția 94-95 Predicatul. <i>Cele patru piersici</i>	58
Lecția 96 Predicatul.	60
Lecția 97-98 Părțile secundare ale propoziției. <i>Doi prieteni</i>	62

Lecția 99 Propoziția simplă	65
Lecția 100-101 Propoziția dezvoltată. <i>Buratino</i>	66
Lecția 102 Am însușit	69
Lecția 103 Ce cunosc?	71

BLOCUL 8

STRUCTURA CUVÎNTULUI. ÎN LUMEA POVEȘTELOR

Lecția 104 Familii de cuvinte. <i>Punguța cu doi bani</i>	73
Lecția 105-106 Tema și desinența cuvântului. <i>Cizmele cocostîrcului</i> ...	75
Lecția 107 Rădăcina cuvântului. <i>Scufița Roșie</i>	79
Lecția 108 Sufixul. <i>Degețica</i>	81
Lecția 109 Prefixul. <i>Furnica și Porumbița</i>	84
Lecția 110 Am însușit	86
Lecția 111 Ce cunosc?	87

LECȚII DE LECTURĂ

Lecția 9 <i>Povestea lui Moș Crăciun</i>	88
Lecția 10 <i>Povestea omului de zăpadă</i>	90
Lecția 11 <i>Moș Viscol și Primăvara</i>	92
Lecția 12 <i>Cele dintii raze</i>	94
Lecția 13 <i>Păcălici la școală</i>	95
Lecția 14 <i>Cel mai bun prieten</i>	98
Lecția 15 <i>Merele albastre</i>	100
Lecția 16 <i>Povestea unui om leneș</i>	101
Lecția 17 <i>Legenda Rîndunicii</i>	103

DEZVOLTAREA VORBIRII

Lecția 9 Formule de politețe	105
Lecția 10 Povestirea unor întâmplări trăite sau observate	105
Lecția 11 Descrierea unei vietăți	107
Lecția 12 Alcătuirea planului unui text	108
Lecția 13 Expunerea orală a unui text cunoscut	109
Lecția 14 Compunere cu începutul și sfârșitul dat	110
Lecția 15 Compunere după un plan de idei	111
Lecția 16 Compunere după imagini întrebări	112
Lecția 17 Textul în versuri	112

BLOCUL 5

CE NE SPUN CUVINTELE. OBICEIURI DE IARNĂ

Lecția 65 — 66

Cuvinte care denumesc ființe și lucruri

1. Citește textul.

Sărbătorile Crăciunului

Sărbătorile Crăciunului le aduc copiilor cele mai frumoase surprize. Colindătorii colindă satele. Ei le amintesc prin cântări oamenilor că demult-demult, într-o zi de iarnă, s-a născut Fiul lui Dumnezeu Iisus. Gospodarii, după ce ascultă colinda, îi răsplătesc pe colindători cu bănuți, colaci și covrigi.

În ajun de Anul Nou copiii îl așteaptă pe Moș Crăciun, îl așteaptă, îl tot așteaptă, pînă adorm. Tot așa li s-a întîmplat și buneilor, și mămicăi, și lui tăticu. Cum se vede moșului i se face milă de copii să-i trezească. Lasă cadoul sub pernă ori sub pomul împodobit cu jucării și pleacă.

În ajun de An Nou se întâlnesc anii: Anul Nou cu Anul Vechi. Cel vechi, adică cel care a trecut, zice: La mulți ani și se trece în cartea de istorie. Iar Anul Nou își urează: într-un ceas bun! Își suflecă mînele și se apucă de treabă: numără clipele, orele, zilele, lunile... Alege faptele bune de cele rele.

suflecă — a îndoi mînele

răsplăti — a mulțumi

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt sărbătorile de iarnă?
- Ce sărbătorim la Crăciun?
- Pe cine îl așteaptă copiii în ajun de Anul Nou?
- Unde lasă cadoul Moș Crăciun?

3. Exersează

- Citește textul în întregime în șoaptă, apoi în glas.
- Împărțește textul în fragmente.
- Citește acele propoziții din text în care se vorbește că Moș Crăciun aduce cadouri la copii.

4. JOC.

- a) Improvizați întâlnirea lui Moș Crăciun cu copiii.
- b) Ce-i întereabă pe copii, Moș Crăciun?
- c) Ce ar putea dori copiii?

5. Privește desenele și numește ființele și lucrurile prezentate în ele.

- Scrie cuvintele pe caiet. La ce întrebări răspund ele?
- Cu două din ele alcătuiește propoziții.

Cuvintele care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii (obiecte) răspund la întrebările **cine? ce?**

6. Scrie mai întâi denumirile de ființe, apoi pe cele de lucruri. La ce întrebări răspund ele?

- computer • geantă • furnică • fulg • desen • țurțuri • bunel
- urs • copii • șopîrlă • rac • vrabie • caiet • scaun • fluture • oaie
- melc

7. Selectați din text cinci cuvinte care răspund la întrebarea *cine?* și cinci cuvinte care răspund la întrebarea *ce?*

8. Citește. Scrie denumirile de lucruri de mai jos, grupându-le astfel:

Îmbrăcăminte: fustă, ...

Păsări: rîndunică, ...

Mobilă: divan, ...

- rochie • scaun • ciocănitore • fular • mănuși • cocoș
- fotoliu • cușmă • masă • vrabie

9. Citiți. Alcătuiți propoziții din cuvintele date. Subliniați denumirile de ființe.

plantează, și, Ionică, flori, Geta;

s-a apropiat, o și, de, lupul, iapă, ei, mînzul;

10. Denumește printr-un cuvînt.

Sandale, cizme, ghete, pantofi — ...

Ceașcă, farfurie, pahar, solniță — ...

11. Scrie într-o coloniță cuvintele care răspund la întrebarea *cine?*, iar în alta pe cele care răspund la întrebarea *ce?*.

Păun, tata, geantă, morcov, porc, creion, covor, televizor, dulap, scurtă, melc, dinte, maiou, vacă, hulub, cuțit.

12. Transcrie. Subliniază cu o linie cuvintele care răspund la întrebările *cine? ce?*

Nepotul și-a ajutat bunicii la culesul fructelor. Împreună au cules cu mîna merele și perele de pe ramuri, apoi le-au așezat cu grijă în lădițe. Așa vor avea fructe gustoase pentru tot timpul iernii.

Lecția 67

Eu zic una, tu zici-multe

1. Citește poezia.

În seara de Crăciun

Afară ninge liniștit,
În **casă** arde **focul**,
Iar noi, pe lângă **mama** stînd,
De mult uitarăm **jocul**.
E noapte, **patul** e făcut,
Dar cine să se culce
Cînd mama spune de lîsus
Cu **glasul** rar și dulce:
Cum s-a născut Hristos în frig
În **ieslea** cea săracă,
Cum **boul** peste el sufla
Căldură ca să-i facă.
Cum au venit la ieslea lui
Păstorii de la stîină
Și îngerii cîntînd din cer,
Cu flori de măr în mîină.

George Coșbuc

iesle — jgheab în care se dă de mîncare vitelor în grajd
păstor — crescător și păzitor de oi

2. Judecă și răspunde.

- De ce sînt copiii liniștiți?
- Cum a venit pe lume Iisus?
- Cine a întâmpinat sosirea pe lume a Mîntuitorului?
- Ce colinde cunoașteți?

3. Citește strofele în care este descrisă nașterea lui Iisus.

4. Selectează din poezie toate cuvintele evidențiate, scrie-le pe caiet.

- Cîte lucruri arată fiecare din aceste cuvinte?
- Schimbă forma cuvîntelor (din unu în mai multe).
- Atrage atenție la cuvintele ce sînt subliniate. Ce poți spune?

5. Alege unul din cuvintele de mai sus și alcătuește o propoziție.

6. Trasează linii între imaginile ce reprezintă un obiect (ființă) și cele care reprezintă mai multe obiecte (ființe) de același fel!

Cuvintele ce arată numărul obiectelor răspund la întrebarea **cît?**

7. Treceți cuvintele de la unu la mai multe și invers:

Model: floare — flori

- cuib –
- pui –
- elev –
- inimă —
- copaci –
- fulgi –
- fetițe –
- suflete –

8. a) Din șirul de cuvinte alegeți acele care arată un singur lucru:

- omuleți • carte • tocuri • bulgări • caiet • genți • pomi • steluțe
- toc • ciuperci • riglă • vapoare • radieră • tractoare • penal
- iepuri • nasturi
- Ce denumesc cuvintele obținute?

b) Schimbați cuvintele de mai jos în așa fel, ca ele să prezinte un singur obiect. Aranjați cuvintele în ordine alfabetică.

Vapoare, avioane, tractoare, corăbii, biciclete, excavatoare, motocicletе, trenuri, autobuze.

9. Eu pot

Scrie cîte cinci cuvinte ce arată un singur lucru sau ființă, și cinci ce arată mai multe.

Lecția 68 — 69

Litera mare în cuvintele ce denumesc ființe

1. Citește.

Urătorii

Cînd a rămas pînă la Anul Nou un mîine și doi de poimîine, Pomul de iarnă a deschis ușa și a intrat înaintea tatei în casă. Întîi **Doinița** a bătut din palme, apoi i-a arătat Pomului de iarnă unde doarme ea și unde o să crească el...

Apoi s-au aprins luminițele și Pomul de iarnă cu Doinița erau gata de Anul Nou. Dar Anul Nou nu vine așa. Lui îi place să audă pe la case zurgălăi și strigăte «Hăi, hăii!»

Au sosit și urătorii. Era și **Guguță** printre ei. Aveau niște tălângi cît cușmele, iar coada buhaiului era mai cît Guguță de lungă.

— Moș pădurar, primiți urătorii? a întrebat Guguță.

— Primim, primim! a răspuns tata.

Și cînd s-au pus băieții pe urat, zîngăneau ferestrele și se cutremura casa: «Seara asta din ia seară

Tare-i bună și ușoară.
Cu trei fire de mătăasă
Bine v-am găsit la masă!
Și cu trei de busuioc
Bine v-am găsit pe loc!»
Iar cînd strigau:
«Ian mai îndemnați, măi!
Hăi, hăăăii!

— Doinița sărea în sus de bucurie.

Dimineață, cum s-a trezit, Doinița a alergat la geam. Din toate părțile o semănau fulgii. Iar un fulg, legănîndu-se, îi cînta:

«Să trăiești, să înflorești!
Ca un măr pe la ferești!
Pui de soare, pui de stea
— Doină, Doină, soră-mea!
Uite-n jur cîți frățiori
Ți-au venit la sărbători!»

Spiridon Vangheli

tălăngă — clopot care se atîrnă la gîtul vitelor și al oilor

2. Judecă și răspunde.

- Cine au sosit la Doinița?
- Ce aveau urătorii?
- Cine îi cînta Doiniței?

3. Exersează

- Ce e neobișnuit în text?
- Împărte textul în fragmente după următoarele titluri:
«Împodobirea bradului»
«În ajun de Anul Nou»

«Au sosit urătorii»

«În dimineața Anului Nou»

- Completează: Picii toți se strâng grămadă lângă omul de...

4. De ce cuvintele evidențiate sînt scrise cu litere mari?

Numele de persoane întotdeauna se scriu cu literă mare.

5. Scrie prenumele tuturor membrilor familiei tale.

6. Scrie numele de familie în ordine alfabetică.

Albu, Munteanu, Chiriac, Nistreanu, Fieraru, Ursu, Sîrbu, Roșca, Balan, Păduraru, Vieru.

7. Copie propozițiile și subliniază numele de animale.

Tanu e un motan cuminte. Grivei latră la omul de zăpadă. La circ ursul Mișa mergea pe o minge.

Numele de animale se scriu cu literă mare.

8. Copie propozițiile. Subliniază litera mare.

Cîinele Laica a zburat cu racheta în cosmos. În cosmos au mai fost Belka, Strelka, Cernușka și alți cîini.

9. Scrie propozițiile. Completează-le cu nume de animale.

Cîinele ... merge la vînătoare. Cristina se joacă cu pisicuța
și ... sînt nume de cai. ... are un mieluț.

10. Citiți. Completați propozițiile cu cuvintele potrivite.

Kievul este capitala În Ucraina se înalță munții Dunărea se varsă în

Denumirile de țări, orașe, sate, străzi, rîuri se scriu cu literă mare.

11. Copie propozițiile. Subliniază cuvintele scrise cu literă mare. De ce se scriu astfel.

Radu și Sandu se joacă cu mingea. Ion Creangă s-a născut în satul Humulești. Maria învață la școala numărul unu din Ismail.

12. Scrie corect adresa ta, completînd spațiile.

Strada ...

Satul (orașul) ...

Raionul ...

Regiunea ...

Țara ...

Lecția 70

Cuvinte ce denumesc acțiuni

1. Citește.

Steaua sus răsare

Steaua sus răsare
Ca o taină mare,
Steaua strălucește,
Magilor vestește:

Că astăzi Curata
Prea nevinovata
Fecioara Maria
Naște pe Mesia.

Magii, cum zăriră
Steaua, și porniră,
Mergînd după rază
Pe Hristos să-L vază.

Și dacă porniră
Îndată-L găsiră,
La Dînsul intrară
Și se închinară

Cu daruri gătite,
Lui Hristos menite,
Luînd fiecare
Bucurie mare.

Care bucurie
Și aici să fie,
De la tinerețe,
Pîn' la bătrînețe.

2. Judecă și răspunde.

- Despre care stea este vorba?
- Ce vestește steaua?
- În ce zi umblă copiii cu steaua?
- Ce obiceiuri mai știți de Crăciun?

3. Exersează

- Citește prima stofă a poeziei.
- Selectează cuvintele evidențiate. Adresează întrebarea de la cuvântul stea.

4. Scrie din prima strofă cuvintele evidențiate într-o coloniță. Când se petrece acțiunea? Scrieți forma cum va fi — **mîine** și **ieri** conform tabelui.

Astăzi	ieri	Mîine
--------	------	-------

5. Scrie patru cuvinte care răspund la întrebarea **ce face?**

Cuvintele care arată acțiuni răspund la întrebările **ce face?**, **ce a făcut?**, **ce va face?**

6. a) Copiați propozițiile. Subliniați cuvintele ce arată acțiunea obiectelor. La ce întrebare răspund aceste cuvinte.

Ursul doarme. Izvorul murmură.
Iepurașul sare. Lenuța brodează.
Păsările ciripesc. Iarna a sosit.

b) Ce cuvinte din casete se potrivesc pentru acțiunile date?

... răsare, se ridică, încălzește.
... doarme, zîmbește, plînge.
... zbura, ciripea, ciugulea.

pasărea

copilul

soarele

7. a) Completați propozițiile cu cuvintele potrivite întrebărilor.

Nicu (ce făcea?) de la școală. El (ce a făcut?) o bătrână. Bătrîna (ce făcea?) un coș greu. Nicu (ce a făcut?) bătrînei (ce să facă?) coșul.

b) Selectați și aranjați cuvintele în trei casete conform petrecerii acțiunii.

leri

Astăzi

Mîine

A adus, vestește, se ridică, va merge, cîntă, au plecat, se vor întoarce, va zbura, a ciripit.

8. Eu pot

Selectează din strofa a patra cuvintele ce arată acțiunile și scrie-le pe caiet.

9. Găsește cuvinte cu sens opus pentru următoarele cuvinte:

A găsit, a dat, s-a depărtat, s-au împăcat, s-a așezat

10. Completează propozițiile după modelul dat.

Model: Floarea înflorește. Florile **înfloresc**.

Iepurașul doarme. Iepurașii

Fetița se dă cu săniuța. Fetițele

Elevul citește. Elevii

11. Traduce cuvintele în limba ucraineană.

se bucură —

luminează —

joacă —

scrie —

modelează —

desenează —

Lecția 71-72

Cuvinte ce denumesc însușiri

1. Citește textul.

Plugușorul (folclor)

Aho, aho, opriți aici
Și pocniți vîrtos din bici!
Bună seara la portiță,
La băieți și la fete.
Am venit la dumneavoastră
Să întindem sub fereastră
Brazde noi de bucurie,
De mărire să vă fie.
Anul Nou ce-n ușă bate,
Cu noroc și sănătate,
Anul de zidiri și pace,
Ne-a trimis pe noi înapoi,
Ne-a trimis să vă hăim,
Plugușorul să pornim.

— Strîngeți roata, băieței,
Să sunăm din zurgălăi,
Să răsune peste văi!
— Hăi! Hăi!

Sorcova

Sorcova, vesela,
Să trăiți,
Să-nfloriți
Ca un măr,
Ca un păr,
Ca un fir de trandafir,
Tare ca piatra,
lute ca săgeata,
Tare ca fierul,
lute ca oțelul!
La anul și la mulți ani!

răsărit — (*aici*) încolțit
țintat — cu pată, albă în frunte

2. Exersează

- Citește poeziile în șoaptă, apoi cu voce.
- Antrenează intonația potrivită urăturii.
- Memorizează la dorință una din poezii.

3. Scrie denumirile obiectelor reprezentate în desene. Găsiți pentru ele cuvinte potrivite care vor răspunde la întrebarea **care? sau **ce fel de?****

• Ce denumesc cuvintele descoperite?

• Cuvintele care denumesc însușiri ale obiectelor răspund la întrebările **care?**, **ce fel de?**

4. Citește. Observă, ce denumesc cuvintele din fiecare coloniță și intitulează-le printr-un singur cuvânt (culoare, gust, mărime, formă, calitate).

mare
mic
înalt

pătrată
rotund
colțuros

alb
roșu
verde

acru
amar
dulce

tare
trainic
bun

5. Copie. În locul punctelor scrie cuvintele care arată, cum sînt obiectele după mărime, gust, culoare.

Lupul e ..., dar iepurele

Prăsada e ..., dar ardeiul

Creta e ..., dar cărbunele

6. Copie proverbele. Subliniază cuvintele care răspund la întrebarea **ce fel de?**

Fapta bună laudă pe om. Omul priceput își cumpără vara sanie, și iarna — car.

Omul muncitor de pâine nu duce dor. Vorba dulce mult aduce.

7. Citește. Pune întrebări la cuvintele evidențiate. Ce ai observat?

Vis **frumos** — cîntă **frumos**

Înghețată **rece** — suflă **rece**

Glas **duios** — șoptește **duios**

Lemn **greu** — cade **greu**

Sînt cuvinte la care se pot pune întrebări diferite în dependență de cuvîntul pe care îl lămuresc. *Exemplu:* copil (**ce fel?**) vesel — ciripesc (**cum?**) vesel.

8. Scrieți cîte 3 însușiri pentru cuvintele de mai jos.

• Zăpadă: ..., ..., ... • Elev: ..., ..., ... • Mamă: ..., ..., ...

9. Citește. Găsește cuvintele care arată însușiri.

Era o zi geroasă de iarnă. Cerul era plumburiu. Prin aerul rece pluteau fulgi ușori. Zăpada înghețată scîrțîia sub picioarele trecătorilor grăbiți.

10. Copie. În locul punctelor scrie cuvinte care arată cum sînt obiectele după culoare și după gust.

CULOARE

cerul ...

fulg ...

lămîie ...

pătlăgica ...

zahărul ...

GUST

ardei ...

măr ...

sarea ...

căpșuna ...

vișina ...

Lecția 73-74

Cuvintele ce arată numărul obiectelor și ordinea la numărare

1. Citește textul.

Veverița și morarul

Prezintă: **Ariciul**.

Participă: **Veverița, Ursul-Spălător, Iepurașul**.

Ariciul (*arătînd spre Veveriță*)

Veverița, gospodina,
A gătit de luni făina
Și-acum n-are din ce coace
Pentru urători colacii.

Veverița (*cercetînd un sac gol*)

Vai de mine, ce mă fac?
N-a rămas nimic în sac.
Nici pomină de făină!...
Urătorii de-o să vină,
Ce le-oi pune-n torbulițe?
Doar de Anul Nou băieții
Au să umble cu uratul,
Să cutreiere tot satul...

(*Împăciuitor*)

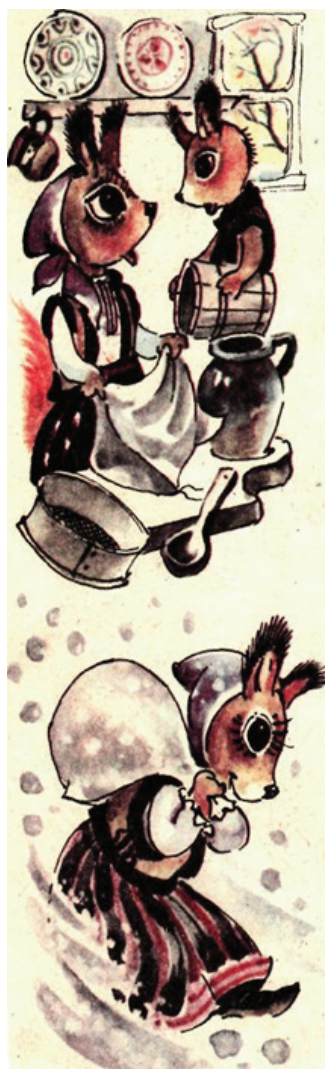
Ei, dar n-am de ce mă teme.
Pîn' duminică e vreme.
Mîine-n zori mă duc la moară...

(*Pune boabe în sac*)

Și umflînd cu greu povara,
Drept la Ursul-Spălător
Chiar dăunăzi i-a dat zor...

Veverița (*oprindu-se în pragul morii*)

Bine mi te văd, bădie!

Să nu-ți fie cu bănat,
Am un sac de măcinat
Și, te rog, pornește moara...

Ursul-Spălător (*arată, bocănește ușurel în roată*)

Iată, totul a-nșepenit.

Parc-amu-i de morărit?

Veverița (*bocindu-se*).

Dac-așa mi-a fost norocul...

Ursul-Spălător (*dînd din mîină*) a lehamite, se lasă pe prispă)

Rabdă pîn' la primăvară!

Veverița

Uite-l doarme! Cum vă place!

Of, de-amu ce mă voi face?

Ariciul (*arătînd spre lepuraș,
care vine grăbit, îmbrăcat în
salopetă, cu un ciocan în mîină*)

Iată, lepurașul vine...

Dă-i îndată lui de știre

Că-i dăm moara în primire!

Veverița (*către lepuraș*)

Iepurașe, te-nvoiești?

Iepurașul

Dă un mai să spargem gheața.

Chiar acum de dimineață!..

(*Lovește cu maiul*)

Moara, iată, s-a pornit!..

Veverița (*bucuroasă*)

Căci ești meșter iscusit!

Iepurașul

Ai să coci chiar azi colaci!..

Veverița

Rumeni, rotunjori și mari...

Iepurașul

Numai buni pentru plugari.

Veverița

Împlețiți și dreși cu ou...

Iepurașul

Ca-n ajun de Anul Nou.

Vitalie Filip

bănat — supărare
mai — (*aici*) măciucă
știre — veste, noutate

2. Judecă și răspunde.

- Între cine se poartă dialogul din text?
- De ce era supărată veverița?
- Cine a salvat-o?
- Care personaj îți place?

3. Citește propozițiile. Observă cuvintele care arată numere.

În clasa noastră sînt douăzeci și patru de elevi. Din numărul acesta, unsprezece sînt fete iar treisprezece sînt băieți. Pe rîndul din apropierea geamurilor sînt opt elevi care stau în patru bănci.

Sînt cuvinte care arată numărul sau ordinea
obiectelor la număr.

4. Cîte personaje sînt în lucrarea *Veverița și morarul*?

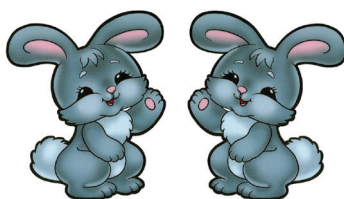
5. Scrie. Completează cu cuvinte potrivite.

Eu am ... ochi, ... mîini, ... picioare, ... degete.

În clasa noastră sînt ... elevi: ... fete și ... băieți.

**6. Ajută iepurașii să selecteze cuvintele care arată un număr.
Scrie cuvintele în caiet.**

- școală • trei • o sută • teatru
- opt • ceai • roșu • jucător •
- unu • doisprezece • nouăzeci
- poveste • cincizeci • șapte •
- vacanță

7. Dați exemplu de o numărătoare sau o ghicitoare care să conțină cuvinte ce arată numere.

8. Completează spațiile punctate cu cuvinte ce arată numere.

Anul are ... luni. Anul are ... anotimpuri. O lună are ... sau ... de zile. Săptămîna are ... zile.

Lecția 75-76

Cuvinte de legătură

1. Citește textul.

Omul de Zăpadă

Afară era iarnă. **Din** cer cădeau lin steluțe albe **peste** pământul adormit. **Pe** acoperiș era un strat gros de zăpadă. Înserarea pășise devreme **pe** ulițele satului, iar **printre** florile de gheață, măiestrit țesute pe geamuri, luminițe palide sclipeau nemulțumite de premarea grabă **în care** erau aprinse. Și Omul de Zăpadă din curtea noastră privea

totul fericit, că mama Iarna l-a adus din nou desfășurat în mii de fărîme albe, din care mîna mea l-a făurit pe el, cu nas de morcov, ochi de tăciune și gură de cretă roșie.

măiestrit — frumos, minunat
sclipi — a luci, a străluci
făuri — a face, a crea

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt jocurile de iarnă ale copiilor?
- Descrie oral tabloul imaginat pe baza textului.
- Cum era Omul de Zăpadă?

3. Spune prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc propozițiile de mai jos. Care cuvinte schimbă sensul lor?

Mingea este **pe** dulap. Mingea este **după** dulap.
Mingea este **lîngă** dulap. Mingea este **sub** dulap
Mingea este **în** dulap.

- Acoperă cuvintele evidențiate și citește propozițiile fără ele.

4. Copie a doua propoziție din text pe caiet. Explică rolul cuvintelor din această propoziție.

5. a) Alcătuiți 2 propoziții în care să folosiți cuvinte de legătură:

•de •la •din •sub •iar •dar •și •cu •ci •nici •în

b) Legați între ele cuvintele cu ajutorul cuvintelor de legătură.

• flori	• masă	• carte	• povești
• flori	• grădină	• minge	• masă
• flori	• tei	• elev	• clasa 2

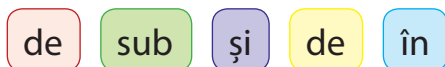
6. Adaugă și subliniază cuvintele de legătură:

A venit un lup ... crîng
Ș-alerga ... sat să fure
... să ducă ... pădure
... copiii care plîng

7. a) Completați versurile cu cuvinte de legătură din casete.

... poale ... codru verde
O zare ... foc se vede
... .. zarea focului
Stau voinicii codrului

b) Completați poezia folosind cuvinte cu sens opus celor subliniate. Alcătuiți 2 propoziții cu unele din acele cuvinte.

— Vai, Gerilă, mor de frig
Nici în rîu nu mă mai scald.
— Ba eu, frate, mor de ...
— Vai, Setilă, nu mai beau,
Apă-i multă, balta-i plină.
— Ba eu zic că e
— Flămînzilă, nu mai pot!
Mare e cel polonic!
Ba eu zic că e prea
— Măi Ochilă, unde ești?
Ești departe? Peste ape?
— Ba. Îți sînt destul de

Lecția 77

AM ÎNSUȘIT

1. Scrie cîte trei denumiri cuvintelor date:

denumiri de țări, ..., ..., ...

denumiri de orașe, ..., ..., ...

nume de băieți, ..., ..., ...

2. Copie propozițiile. Subliniază cuvintele ce arată acțiunea obiectelor.

• Vîntul bate.

• Soarele răsare.

• Tractorul ară.

• Frunzele cad.

• Florile înfloresc.

• Școlarii citesc.

3. Scrie textul. Deschideți parantezele făcînd legătură între cuvinte.

Cocoșul (harnici) a sculat toată curtea. Au apărut găinele (veselă), rațele (leneșă) și gîștele (gălăgioasă). Din coteț ies porcii (greu), iar din șopronul (înaltă) se aude glasul (răgușită) al vacii.

4. Completează casetele cu cuvintele corespunzătoare după model.

carte — cărți

fluture — ...

fular — ...

mașină — ...

mama — ...

maimuță — ...

iepure — ...

5. Scrie într-o coloniță cuvintele care răspund la întrebarea *cine?* iar în alta pe cele care răspund la întrebarea *ce?*

•dulap •picior •militar •pod •vapor •învățătoare •bunel

•soare •mielc •casa •tren •albină •înghețată •căpșună

6. Răspunde la întrebările date.

Din câte persoane este formată familia voastră?
Câți copii sînteți în casă?
Câți ani ai?

7. Copie cuvintele care arată un singur obiect.

Foicică dulce poamă,
Toată lumea are mamă;
Mielul, iedul, ursulică,
Puiul cel de rîndunică...

Lecția 78

CE CUNOSC?

1. Citește poezia.

Primăvara pe alai
A venit pe-al nostru plai.
Cu cercei de ghiocci
Și cu flori de mărțișori.

2. Scrie cuvintele din poezie care răspund la întrebarea ce?

3. Scrie cuvintele. La ce întrebări răspund cuvintele date?

- a) Soare, însorește, însorit;
- b) floare, înflorește, înfloritor;
- c) frunză, înfrunzește, înfrunzit.

4. Repartizează cuvintele de mai jos în trei colonițe. Alcătuieste o propoziție cu unul din aceste cuvinte.

Iepure, pîine, aleargă, cafeniu, desenează, dulce, muncește, muncitor, alb.

5. Imaginează-ți și scrie cîte 3 cuvinte ce exprimă:

acțiuni ...

obiecte ...

însușiri ...

6. Eu zic una — tu zici multe.

- Albină —
- Fulg —
- Măr —
- Creion —

7. Traduce versurile de mai jos în limba ucraineană. Găsește cuvintele ce arată acțiuni.

Vioreaua pe vîlcele
Iată s-a ivit,
Vreau s-o dărui mamei mele
Dar n-a înflorit.

BLOCUL 6

PROPOZIȚIA. PRIMĂVARA

Lecția 79

Propoziția. Legătura cuvintelor în propoziție

1. Citește textul.

Legenda mărțișorului

A fost odată ca niciodată, o vreme în care Soarele, obișnuia să coboare pe pământ pentru a dansa hora în sate. Știind ce-i place Soarelui, un dragon l-a urmărit, l-a răpit și l-a aruncat într-un beci, în castelul său. Păsările au încetat să cânte iar copiii nu mai puteau să rîdă, dar nimeni nu îndrăznea să-l înfrunte pe dragon.

Într-una dintre zile, un tînăr curajos a decis să coboare în beci și să salveze Soarele. Călătoria sa a durat trei anotimpuri: vara, toamna și iarna.

În sfîrșit tînărul a reușit să găsească castelul dragonului, unde era întemnițat Soarele. Și a început lupta, care a durat zile pînă cînd dragonul a fost înfrînt.

Fără puteri și rănit, tînărul a eliberat Soarele. Natura a reînviat, oamenii au început să zîmbească din nou. Sîngele cald din rănile flăcăului cădeau pe zăpadă.

În timp ce zăpada se topea, ghioceii răsăreau. Unde cădea picătură de sînge răsăreau ghiocei roșii.

De atunci oamenii obișnuiesc să împletească doi ciucuri: unul alb și altul roșu. La începutul lunii martie, moldovenii, oferă mărțișoare, persoanelor dragi.

Culoarea roșie reprezintă dragostea pentru tot ceea ce e frumos. Albul simbolizează puritatea, sănătatea și ghiocelul, prima floare care apare primăvara.

Folclor

a decis — a hotărît
întemnițat — închis
înfrînt — a fost cîștigat

2. Judecă și răspunde.

- Cine a răpit soarele?
- Ce s-a întîmplat după ce soarele a fost răpit?
- Cine a hotărît să elibereze soarele?
- Cît a durat călătoria tînărului erou pînă la castelul balaurului?
- Cine a fost învingătorul?
- Ce s-a întîmplat după ce soarele a fost eliberat?

3. Citește poezioara și spune ce greșală a făcut Martinel.

Martinel s-a lăudat
Că la școală a învățat
Propoziții și le știe,
Însă... lată cum le scrie:

- a) Seapropiemultașteptataprimăvară.
- b) Zăpadaîncepesăsetopească.

4. Scrie corect propozițiile pe caiet:

5. Alcătuieste propoziții cu cuvintele de mai jos.

soarele

tînăr

curajos

ghiociei

primăvara

Propoziția este o comunicare orală sau scrisă, alcătuită din cuvinte.

- Cuvintele în propoziție sînt legate după înțeles.
- Orice propoziție începe cu literă mare.
- La sfîrșit se pun semnele (.!?)

6. Exersează.

Ordonează cuvintele date pentru a obține câte o propoziție.

- a fost • de un • soarele • dragon • furat
- dăruiesc • mărtișoare • unul • oamenii • altuia

7. Eu pot

Citește câte un cuvânt din fiecare coloană, căutînd să obții cît mai multe propoziții.

Mama	coase	o rochie
Bunica	îmbracă	ciorapii
Irina	împletește	o bluză

8. Scrie propozițiile delimitînd cuvintele din șirul de litere.

Graiuldulcebucurănimileoamenilor.

Multîmplacelimbamamei.

Lecția 80-81

Semnele de punctuație la sfîrșitul propozițiilor

1. Citește povestea.

Ghioceii

A auzit Radu vorbe între grauri, că în hîrtop au răsărit Ghioceii.

— Oare cine-s Ghioceii? s-a întrebat Radu.

— Măi Cuțulică, hai în hîrtop să-i vedem. De departe Radu credea, că în hîrtop a nins, dar cînd s-a apropiat, mare i-a mai fost mirarea: «Ninsoare cu piciorușe și bască? În iarbă verde?»

— Aceștia-s Ghioceii, Cuțulică, s-a dumerit Radu. Văzîndu-i așa de mulți și frumoși, Cuțulică a rămas cu gura căscată. Radu

s-a gîndit să ieie hîrtopul cu tot cu Ghiociei și să-l ducă în sat copiilor, dar... s-a amărit. Cum vor încapea dealurile în sat? Și-apoi vor dori Ghiociei? În sat o să-i calce mașinile și vor plînge.

— Mai bine să vină copiii aici, a șoptit un Ghiocel.
— Ce Ghiocel deștept! s-a bucurat Radu. Haidem, Cuțulică, să chemăm copiii.

Spiridon Vangheli

hîrtop — groapă, rîpă
s-a amărit — s-a întristat

2. Judecă și răspunde

- Găsește propozițiile în care se vorbește despre ghiociei ca despre oameni.
- Cine-i Cuțulică?
- Ce a vrut să facă Radu cînd a văzut Ghiociei?
- Ce le-a șoptit Ghiocelul copiilor?
- Ce ai înțeles din text despre protejarea naturii?

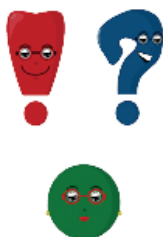
3. Alcătuieste în baza textului 3 întrebări cu începutul dat.

Unde ...?

Cu cine ...?

Cum?

4. Recunoști personajele ilustrate mai jos?

Dă un nume fiecăruia. Când le-ai cunoscut?
Dacă ar fi să joci rolul unuia dintre ele, cine ai
vrea să fii? De ce?

5. Prezentați în fața clasei un dialog între cele trei personaje.

6. Transcrie din text câte o propoziție cu (. ? !)

- Ce arată fiecare propoziție?

Cunoaștem trei tipuri de propoziții. Propoziția enunțiativă — la sfârșit se pune (.), propoziția interogativă — (?), propoziția exclamativă — (!).

7. Citește și completează.

La sfârșitul propoziției în care se povestește o întâmplare se pune... .

La sfârșitul propoziției în care se întreabă ceva se pune... .

La sfârșitul propoziției în care se arată o bucurie se pune... .

8. Activitate pe variante. Scrie semnele de punctuație corespunzătoare.

Un băiețel s-a oprit cu săniuța lângă o salcie Obosise săniuța și a hotărât să-și mai tragă sufletul Băiețelul a auzit cum o crenguță plătindă îi spuse alteia
— Ah, dacă mi-aș desface mugurii Ce mult aș vrea să-i mîngîie soarele
— Mai stai, surato! Vezi că e frig

9. Scrie un dialog despre vacanța de iarnă, folosind cuvintele unde, cînd, cu cine, de ce și pune semnele de punctuație învățate (., ?, -).

10. Transformă propozițiile astfel încît să exprime o întrebare.

Ce frumoasă este iarna!

În sfîrșit vine primăvara!

La școală sînt mulți copii.

11. Alcătuieste cîte o propoziție la sfîrșitul căreia să fie (., !, ?)

12. Traduce enunțul în limba moldovenească. Adaugă semnul de punctuație respectiv.

Незнання-ворог, а знання-друг

Lecția 82-83

Tipurile propozițiilor după scopul comunicării

1. Citește poezia.

Primăvara

A trecut iarna geroasă,
Cîmpul iarăși a înverzit.
Rîndunica cea voioasă
La noi iarăși a sosit.

Dintr-o creangă-n alta zboară
Sturzul galben, aurit.
Salutare primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Turturelele se-ngîină,
Mii de fluturi vezi zburînd
Și pe harnica albină
Din flori miere adunînd!

Cîntă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit,
Salutare, primăvară!
Timp frumos, bine-ai venit!

Vasile Alecsandri

sturz — pasăre de pădure
se-ngîină — repetă glasul altei păsări
turturică — porumbel sălbatic
dumbravă — pădure tînăra

2. Judecă și răspunde.

- Ce anotimp a trecut?
- Ce anotimp a sosit?
- Care păsări se văd pe rămurele?
- Ce fac fluturii? Dar albinele?
- Cu ce cuvinte întâlnesc oamenii primăvara?
- De ce sînt bucuroși oamenii?

3. Transcrie propozițiile evidențiate în caiet. Observă ce semne de punctuație s-au folosit la sfîrșitul propozițiilor? Care semn de punctuație lipsește?

4. Schimbă propozițiile astfel ca să poți aplica (•, !, ?).

A trecut
iarna geroasă

Cîntă cucu-n
dumbrăvioară

5. Exersează.

a) Transcrie propozițiile, înlocuind cuvintele subliniate cu altele cu sens asemănător.

Azi, patru băieți îl necăjeau pe Crossi. Îl loveau și îl jigneau. Băiatul și-a pierdut cumpătul și a azvîrlit o călimară spre colegii răutăcioși.

b) Transcrie cîte o propoziție din text ce conțin semnele de punctuație (•, !, ?).

6. Citiți propozițiile. Adăugați semnele de punctuație la sfârșit de propoziție. Copiați-le.

Noi v-om pleca în excursie
Ce mult iubesc primăvara
De ce înverzesc copacii primăvara

7. Corecțați greșelile din fragmentul dat.

— ați necăjit un coleg nefericit! sînteți niște lași, zise profesorul. tu, Garrone, ai un suflet bun!

8. Eu pot

Scrive semnele de punctuație potrivite pentru următoarele propoziții.

O vulpe era tare flămîndă Cum să-și potolească foamea Vulpea s-a așezat în mijlocul drumului și s-a prefăcut că-i moartă

9. Alcătuieste și scrie cîte o propoziție de fiecare fel pe tema Primăvara folosind cuvintele

turturele

albine

rîndunica

10. Cu ajutorul cuvîntului Ucraina alcătuieste cîte o propoziție de fiecare fel.

Lecția 84

Propoziția enunțiativă

1. Citește expresiv poezia.

Mama

Foicică dulce poamă
Toată lumea are mamă,
Melcul, iedul, ursulică,
Puiul cel de rîndunică.

Fuge noaptea și dispăre
La tot puiul bine-i pare
Că din nou e dimineață
Și-și vede mama la față.

Grigore Vieru

2. Judecă și răspunde.

- Ce are toată lumea?
- Enumeră cine au mamă?
- De ce le pare bine puilor?
- Ce ne-nvață această poezie?

3. Citește propoziția evidențiată. Scrie propoziția pe caiet.

Propoziția în care se povestește despre cineva sau despre ceva se numește **enunțiativă**.
La sfârșitul propoziției enunțiative se pune punct (•).

4. Scrie trei propoziții enunțiative din poezia de mai sus.

5. Citește câte un cuvânt din fiecare coloană, căutînd să obții cît mai multe propoziții.

- Bunica
- Adriana
- Croitoreasa
- împletește
- îmbracă
- coase
- un fular
- o fustă
- o rochie

6. Din coloana dată, alege cuvintele potrivite și completează propozițiile.

- a) Omului nemulțumit i se ia răul
- b) ... cu rău se răsplătește. mare
- c) Buturuga ... răstoarnă carul mic. mititel
- d) Învață de că-i mai ușurel. darul

7. Ordonează cuvintele pentru a obține propoziții.

Învață, clase, în, școlari, luminoase, și, mari.
Moale, și, dispărut, unde, a, covorul, pufos.

8. Scrie propozițiile, delimitând cuvintele din șirul de litere.

Graiu dulcebucură sufletele oamenilor.
Multîmiplacelimbamamei.

Lecția 85

Propoziția interogativă

1. Citește textul.

Zîmbetul mamei

De ce e necăjită oare mama? E așa de bună, când e veselă! Parcă ar fi soare în casă.

Nici vorbă că și oamenii mari au necazuri. Mihăiță știe aceasta. Știe că atunci când elevii nu învață lecțiile,

mama suferă. Astă iarnă, cînd tata a stat bolnav la spital, mama umbla tristă. Atunci cînd el face vreo șotie, mama se supără. Dar acum? Tata e sănătos. Mihăiță n-a făcut nici o năzbîtie. Elevii sînt în vacanță. Ce n-ar da Mihăiță s-o vadă pe mama veselă, zîbind, rîzînd bucuroasă?

Pisica toarce lîngă el, iar furnicile aleargă vesel pe cărărușă.

Mihăiță stă pe gînduri. Și deodată se ridică și se pornește spre casă.

De obicei, Mihăiță o roagă pe mama:

— Spune-mi, te rog, o poveste... Cu un tractorist. Și mama, dacă are timp, îi spune povești în care toți Feți-Frumoșii sînt tractoriști. Mama știe că Mihăiță vrea să fie tractorist. Iar dacă n-are timp, îl întrebă:

— De ce nu-mi spui și tu o poveste? Cu un tractorist.

— Eu nu pot, răspunde Mihăiță și se duce la joacă.

Acum însă îi va spune o poveste. Se va strădui s-o spună frumos. Așa ca mama să se bucure.

Raisa Lungu

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt personajele?
- Ce cere copilul de la mama?
- De ce mama era tristă?
- Cum dorea băiatul să o bucure pe mama?
- Cum ai fi procedat în asemenea caz?
- Ce ne învață această povestire?

3. Exersați.

- Citiți pe roluri dialogul dintre mamă și băiat.
- Ajutați-l pe Mihăiță să alcătuiască o poveste și povestiți-o.
- De ce textul a primit titlul *Zîmbetul mamei*. Explică sensul titlului.

4. Alcătuieste cîte o propoziție cu cuvintele date. Citește propozițiile obținute cu intonația corespunzătoare semnelor de punctuație folosite. Prin ce se deosebesc?

*cartea, de, primită, ei, Lucia, citește, ziua.
jucăria, Care, preferată, este, ta*

Propoziția care exprimă o întrebare se numește **propoziție interogativă.**

La sfîrșitul propoziției se pune semnul interogării (?).

5. Găsește în text propozițiile la sfîrșitul cărora este (?), scrie-le pe caiet.

6. Fixați semnele de punctuație necesare, la sfîrșitul propozițiilor. Scrieți numai propozițiile interogative.

Vînătorul stă atent lîngă un tufiș

Se aude un mic zgomot

Cine aleargă

Iată un iepure

Vînătorul îl privește

De ce îl privește oare

Iepurele fuge

Ce bine că a scăpat iepurașul

7. Pe baza răspunsurilor date adresați cîte o întrebare.

a) Anul are patru anotimpuri.

b) Mie îmi place foarte mult primăvara.

c) Toamna este un anotimp bogat.

8. Copiază propozițiile adăugînd semnele de punctuație necesare la sfîrșit.

Unde pleacă copiii cu coșulețe
Mama mea este vînzătoare
Ce frumoasă este iarna

Lecția 86

Propoziția exclamativă

1. Citește.

Cum o învață Guguța pe mama să meargă pe bicicletă (fragment)

— Mamă, o întrebă Guguța într-o zi, eu sînt băiețelul tău ori nu?

— Aoleu! Nu cumva ai fierbințeală?!

Se îngălbenește mama și-i pune mîna pe frunte.

— Ei, dacă-s băiețelul tău, am să te învăț a merge pe bicicletă!

Mamei îi vine inima la loc, dar, cînd își aduce aminte că bicicleta are numai două roți, îl ia la trei parale:

— De bicicletă îmi arde mie? Tu nu vezi că iată-iată ne vine rîndunica din țările calde și eu încă n-am vărui în căsoaie? Ca un fecior de gospodar ce ești, ia să te scoli mîine mai diminecioară.

Cînd intră mama a doua zi în căsoaie, o jumătate de pod era vărui.

Drept că și chica băiețelului se făcuse albă, iar el se freca pe la ochi...

Spiridon Vangheli

febințeală — febră
chică — păr

2. Judecă și răspunde.

- Ce vroia s-o învețe Guguță pe mama lui?
- De ce mama nu vroia să meargă pe bicicletă?
- Cum a încercat s-o ajute Guguță pe mama sa?
- Ai citit și alte povestiri de Spiridon Vangheli? Povestește un fragment din povestea preferată?

3. Citește propozițiile de mai jos și explică pentru fiecare de ce s-a folosit semnul exclamării, folosindu-te de ajutorul din coloana de alături.

Ce interesantă este această carte!	O poruncă
Să cumperi bomboane, Elena!	O bucurie
Treci în casă, Azor!	O exclamație
La mulți ani, Maria!	Un îndemn
Ce bine îmi pare, că ai sosit, bunico!	O urare

Propoziția care exprimă o bucurie, o mulțumire, o admirație, un îndemn, un sfat, o urare, o rugămintă se numește **exclamativă**.

La sfîrșitul propoziției exclamative se pune semnul exclamării (!).

4. Selectează din text propozițiile exclamative și scrie-le pe caiet.

5. Citește poezia. Selectează propozițiile exclamative.

- Nătăfleată, ești fricos?
- Ba viteaz, ca Făt-Frumos!
- Nătăfleată, hai afară!
- Cum să vin, nu vezi că-i seară?
- Păi ziceai că nu te temi!
- N-am știut c-ai să mă chemi...

6. Continuați propozițiile, respectând semnul exclamării.

Ce ... !

Hai ... !

Cît de ... !

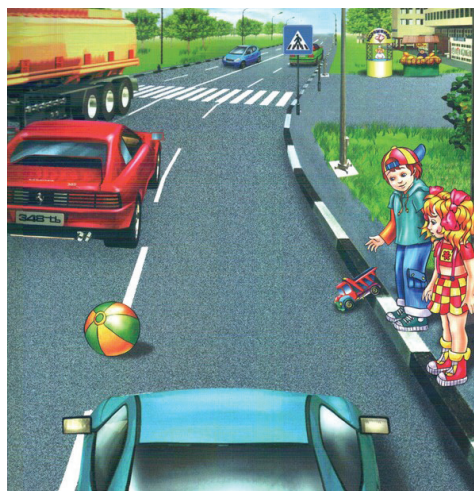
Să fii ... !

7. Scrieți cîte o propoziție care exprimă: o exclamare, o mirare, o bucurie, un sfat.

8. Copie propozițiile și pune semnele de punctuație potrivite.

Respectați regulile de circulație
Bună ziua, voinice Marine
Ioane, fii cuminte
A! Mă doare măseaua
Nu fii supărat, Ioane

Lecția 87– 88

Intonarea propoziției. Virgula

1. Citește.

În ziua de Paște

Toți copiii azi se îmbracă
Cu ce au ei mai frumos,
Și părinților le cîntă,
Învierea lui Hristos.
Și la masă, ciocnesc astăzi,
Toți copii cei cumiști,
Ouă roșii și pestrițe,
Cu iubiții lor părinți.
Toți copiii azi sînt darnici,
Căci ei știu că lui Hristos
Îi sînt dragi numai copii
Cei cu sufletul milos.
Și copii buni la suflet,
Azi, cu bucurie dau
Cozonaci și ouă roșii
La copiii car n-au.

Elena Farago

2. Judecă și răspunde.

- Despre care sărbătoare este vorba?
- Cum sărbătoresc creștinii Paștele?
- Ce sentimente trăim cu ocazia acestei sărbători?
- Care copii sînt dragi lui Hristos?
- Descrie cum sărbătorești tu această sărbătoare în familie.

3. Exersează

- Citește poezia cu intonație potrivită.

- Citește versurile în care este descrisă comportarea copiilor.
- Memorizează poezia.

4. Citește dialogul dintre cele două personaje.

— Șoricelule, cum îndrăznești să mă deranjezi?

— Mărite rege, dă-mi drumul! Nu sînt decît un biet șoricel. Sînt mic, cenușiu și foarte necăjit.

5. Cum se adresează leul șoricelului? Dar șoricelul leului?

6. Completează spațiile de mai jos cu însușiri ale șoricelului.

Șoricelul era _____ , _____ și _____ .

Virgula separă:

- cuvîntul care exprimă o adresare directă de restul cuvintelor din propoziție;
- cuvintele dintr-o enumerare.

7. Transcrie și completează textele de mai jos cu semnele de punctuație necesare.

- Leul este un animal mare puternic îngrozitor și foarte periculos Corpul lui este alcătuit din cap torace abdomen picioare și coadă El vînează antilope bivoli zebre mistreți
- Ce colți ascuțiți are regele animalelor

- Șoarecele este un animal mic cenușiu Se hrănește cu semințe de cereale legume fructe și cu tot felul de alimente Trăiește pe ogoare păduri prin tufișuri Își sapă galerii pe sub pământ ziduri

8. Copie poezia și subliniază cuvintele ce arată o chemare.

- «Unde fugi tu, valule?
- Către mare, malule!
- Unde vrei tu, pomule?
- Către soare, omule!
- Ce aștepti tu, pragule?
- Tot pe tine, dragule!
- Mulțumesc, drăguțule!
- Sărut picioruțele!»

Grigore Vieru

9. Copiați și corectați greșelile acolo unde este cazul.

Copii veniți aici.

Ce mare ai crescut Alina

Cîți ani are sora ta Nina!

10. Scrie formule de adresare după modelul dat:

- Radu — Radule
- Nicu —
- Rodica —

- drum —
- bancă —
- lac —

11. Traduce propozițiile în limba moldovenească și adaugă virgula.

Я розмовляю голосно а мама тихо.

Город вузький а поле широке.

Lecția 89 AM ÎNSUȘIT

1. Ordonează cuvintele pentru a obține propoziții. Transcrie propozițiile obținute.

Soră, bună, lenevia, sărăcia, cu, este;

Carte, de, are, omul, parte, lumină, cu;

Cu, chibzuință, sînt îi, multe, omului, puțină, cu.

2. Pentru fiecare cuvînt dat, alege un cuvînt potrivit din casete și alcătuește propoziții.

• Raluca • luminează • elevul • pisica • floarea

înflorește

soarele

meună

învață

coase

3. Formulează trei enunțuri despre colegii tăi. Folosește punctul, semnul întrebării, semnul exclamării.

4. Scrie și pune semnele de punctuație necesare.

Dar unde trăiesc veverițele

Bravo măi Petrică

Ce frumos e muntele

Zăpada cade lin pe pămînt

Mergem în excursie

Cîți elevi au lipsit astăzi

5. Scrie două întrebări la care să răspundă propoziția data mai jos:

Cocorii, rîndunelele și berzele au venit din țările calde.

6. Copie propozițiile. Subliniază cuvintele ce arată persoana.

Sandu, cîntă la vioară!

Vino acasă, Liliana!

Hai, loane, la pescuit!

Lecția 90

CE CUNOSC?

1. Continuă textul de mai jos, adăugînd o întrebare și un răspuns.

Era odată un împărat puternic și avea pe lîngă palaturile sale o grădină frumoasă, bogată de flori. Așa grădină nu se mai văzuse pînă atunci pe acolo...

2. Corectează greșelile întîlnite în propoziții și pune semnele de punctuație. Transcrie-le pe caiet.

- a) fratele deliei are cinci ani.
- b) În vacanță am fost la Munte.
- c) Ghiozdanul lui Marcel este nou!
- d) Unde pleacă rîndunelele.
- e) Ura! Mîine vom merge la teatru.

3. Alcătuieste cîte o propoziție enunțiativă, interogativă și exclamativă.

4. Ordonează cuvintele în propoziții :

- a) serbare, pregătesc, o, copiii;
- b) pădure, lupul, prin, umblă;
- c) pitici, șapte, harnici, erau, cei, poveste, din;

5. Adaugă semnele de punctuație care se potrivesc:

- Cînd ați ajuns
- Aseară
- Cu ce ați venit
- Cu trenul
- Ați călătorit bine
- Ba foarte bine

BLOCUL 7

PROPOZIȚIA. DESPRE COMPORTAMENT

Lecția 91

Părțile principale ale propoziției

1. Citește textul.

Rușinea

Clopoțelul sună. Lecția s-a sfârșit.

La repaus, un coleg găsește o bancnotă de 200 de grivne. Privește în jur. «Nu mă vede nimeni. O ascund în buzunar.»

A început lecția. O fetiță plînge. Învățătoarea o întrebă din privire.

Fetița spuse printre lacrimi:

— Nu-mi găsesc banii.

Învățătoarea se adresează clasei.

— Nu a găsit nimeni banii Irinei? Dragoș tu ai rămas în clasă.

Băiatul se ridică rușinat.

— Îmi pare rău! Aveam mare nevoie de ei.

(text adaptat)

2. Judecă și răspunde.

- Unde are loc întâmplarea?
- Ce s-a întâmplat în timpul repausului?
- De ce s-a rușinat Dragoș?
- Ce ne învață acest fragment?
- Termină gândul povestirii.

3. JOC. «Fals sau adevărat».

- Lecția s-a început.
- În clasă a rămas Irina.
- Banii i-a luat Dragoș.

- Băiatul a recunoscut rușinat.
- Bani i-a ascuns în geantă.

4. Exersează. Citește propozițiile și compară-le.

Clopoțelul sună.

Clopoțelul sună vesel.

Clopoțelul școlii sună tare.

Cuvîntul clopoțelul și cuvîntul sună sînt părți principale de propoziție. Cuvîntul clopoțelul arată despre ce se vorbește în propoziție (**subiect**) iar cuvîntul sună arată ce face clopoțelul (**predicat**).

5. Selectează din textul de mai sus părțile principale și scrie-le pe caiet.

6. JOC. Cine? ce face?

Brutarul

Învățătorul

Medicul

Cosmonautul

7. a) Schimbați astfel subiectele, încît să indice mai multe ființe sau lucruri.

Lecția a început.

Băiatul se ridică.

Învățătoarea întreabă.

b) Completați propozițiile cu cuvinte potrivite.

... citește (oaia, Aurica, ursul)

... mormăie? (veverița, ursul, lupul)

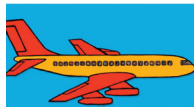
... latră (gîsca, ursul, cîinele)

8. a) Alcătuiți propoziții în care cuvintele (fetița, banii) să fie subiect.

b) Selectați din text numai propozițiile simple (unde este subiectul și predicatul).

9. Scrie cîte două propoziții despre obiectele de mai jos.

10. Alcătuieste 4-5 propoziții cu cuvîntul (aleargă).

Lecția 92 — 93

Subiectul

1. Citește.

Prietenul adevărat

Orele s-au terminat. Școlarii sînt ca gureșele vrăbii.

— Valentin, îți lași ghiozdanul și vii pe terenul de fotbal! spune Valerii autoritar.

— Nu pot, fiindcă trebuie mai întîi să îmi pregătesc temele. Vino să lucrăm amîndoi și apoi ieșim împreună la joacă. Știi că mîine vom avea lucrare la matematică.

— Nu îmi purta tu mie de grijă! Știu eu ce am de făcut!

A doua zi, în clasă este liniște perfectă. Școlarii au de rezolvat o problemă.

- Spune-mi și mie, Valentin! Zise Valerii în șoaptă.
- Ce nu știi?
- Ei ce nu știi... Nu știi să rezolv problema!
- Copii, nu pierdeți timpul! Spune doamna învățătoare, privind spre cei doi colegi care şușotesc.

Valentin scrie mai departe, dar privește îngrijorat spre Valerii, îi pare rău de el.

La sfârșitul orelor, Valentin încearcă să-i vorbescă, dar Valerii sare furios:

— Gata! Am văzut ce fel de prieten îmi ești! Îmi voi căuta un prieten adevărat, nu ca tine.

gureș — gălăgios

autoritar — ton de comandă

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt personajele povestirii?
- Ce părere are Valentin despre pregătirea unei lucrări de control? Dar Valerii?
- Cum consideră Valerii că trebuie să fie un prieten adevărat? Dar Valentin?
- Ce învățătură ne oferă povestirea?

3. Citește.

Valentin își pregătește temele.

Valeriu se joacă.

Școlarii rezolvă o problemă.

Băiatul sare furios.

- Ce arată cuvintele evidențiate?
- Cine face acțiunea în propoziție?

Subiectul este partea de propoziție care arată despre cine sau despre ce se vorbește în propoziție. Subiectul răspunde la întrebările **despre cine?** sau **despre ce?** se vorbește în propoziție și se subliniază cu o linie.

4. Scrie și completează propozițiile cu subiectul potrivit din casete.

... mergem la teatru.

Peste sat a coborât

... plutește lin.

... s-au dus la muzeu.

vaporul

noi

ei

amurgul

5. Citește. Găsește subiectele și întrebările la care răspund.

Băiatul încalcă pe un genunchi.

Fata râde.

Bunicul îi joacă.

Copiii bat din palme.

6. Scrie și completează propozițiile cu cuvintele din colonița a doua.

Sînt ruginii ... codrului.

S-a uscat

... s-a înnourat.

S-a rătăcit

... este palid.

cerul

soarele

iarba

frunzele

timpul

7. Alcătuiți propoziții, astfel încît următoarele cuvinte să fie subiecte:

• Ana • școala • grădinița • elevii • florile • copiii • vulpea

8. Scrie în locul punctelor cuvintele necesare. Subliniază subiectele.

... scrie ordonat. ... s-a dus la pescuit. ... era tare jucăuș. ... este îngrijit de medic.

Lecția 94-95 Predicatul

1. Citește povestea.

Cele patru piersici

Un țăran avea patru fii. Odată a vrut să-i încerce. A dat băieților câte o piersică.

După un timp a întrebat ce a făcut fiecare cu ea. Primul spune că a mâncat piersica și apoi a plantat sîmburele. Omul zîmbi, înțelegînd că fiul lui va fi gospodar. Al doilea spuse că a aruncat sîmburele. Tatăl se întristă. Cel de al treilea fecior vînduse piersica. Tăranul îl sfătui să aibă grijă că nu toate sînt de vînzare în viață.

La urmă, bătrînul îl întrebă pe mezin:

— A fost bună piersica?

— Nu știu. Prietenul meu este bolnav. Am ales să-i dau lui piersica. A fost tare bucuros.

Tatăl rosti lăcrimînd:

— Vei fi om bun și prieten adevărat!

(poveste populară)

plantat — sădit
mezin — cel mai mic

2. Judecă și răspunde.

- Cum s-a gândit țăranul să își încerce fiii?
- De unde a înțeles omul că fiul lui cel mai mare va fi gospodar?
- De ce s-a întristat tata la spusele celui de-al doilea fiu?
- Ce sfat i-a dat celui de-al treilea fiu al său?
- Ce a făcut mezinul cu piersica lui?
- Ce a demonstrat fiul cel mic prin fapta sa?

3. Exersează.

- Citește textul în întregime, în șoaptă, apoi cu voce.
- Citiți pe roluri fragmentul în care este prezentat dialogul dintre tata și mezin.

4. Citește propozițiile de mai jos.

Un țăran *avea* patru fii. Odată *a vrut* să-i încerce. *A dat* băieților câte o piersică.

- Propozițiile citite exprimă un gând sfârșit?
- Vă este clar cine face acțiunea?
- La ce întrebare răspund cuvintele evidențiate?

5. Citește exemplele. Prin ce se deosebesc ele?

Ele cireșe.

Alina lectiile.

Soarele pe cerul senin.

Ele au cules cireșe.

Alina învață lectiile.

Soarele lucește pe cerul senin.

- Exemplele din care coloniță exprimă un gând terminat?
- La ce întrebare răspund cuvintele noi, ce au apărut în a doua coloniță?

Predicatul este partea de propoziție care arată ce se spune despre subiect. Predicatul răspunde la întrebările: **ce face?**, **ce a făcut?** **ce va face?** și se subliniază cu două linii. Predicatul nu poate lipsi din propoziție.

6. Citește propozițiile. Determină la ce întrebări răspund cuvintele evidențiate.

Merele *s-au copt*.

Cristina *citește*.

Albina *zboară*.

7. Scrie și completează enunțurile cu predicatul potrivit.

Florile

... lebedele.

Vulpea

... băieții.

• plutesc • s-au ofilit • s-a furișat • se antrenează

8. Alcătuiți propoziții, astfel încât următoarele cuvinte să fie predicate:

• citește • udă • așteaptă • zburdă • doarme • string • locuiește

9. Scrieți, completând spațiile punctate cu predicatul corespunzător întrebărilor din paranteză:

Rîul...tot la vale (*rîul ce face?*)

Norii grii ... cerul. (*norii ce au făcut?*)

Vulpea ... spre coteț.(*vulpea ce face?*)

Lecția 96

Predicatul

1. Citește propozițiile. Găsește subiectul și predicatul.

David este silitor.

Mama este învățătoare.

Copiii sînt prietenoși.

Merele sînt dulci.

Predicatul mai arată și caracteristica subiectului.
În asemenea caz el răspunde la întrebările **ce este?**
cum este?

2. Citește și alege varianta corectă.

Fructele (este, sînt) dulci. Păsările (este, sînt) călătoare.
Furnicile (este, sînt) harnice. Mihai (este, sînt) sportiv. Copacii
(este, sînt) verzi. Florile (este, sînt) mirositoare.

3. Scrieți cel puțin două propoziții, combinînd cuvintele.

Zilele	lungi	iarna
	sînt	
Noapțile	scurte	vara

4. Scrieți propoziții, folosind cuvintele de mai jos.

... sînt flori de primăvară.

... sînt flori de vară.

... sînt flori de toamnă.

- crizantemele • ghioceii • brumărele • lalelele • crinii
- liliacul • iasomia • trandafirii • lăcrimioarele • bujorii

5. Completează spațiile libere cu varianta potrivită.

Laleaua este Nina este Cărțile sînt Copacii sînt
frunzele Mierea este

6. Alcătuieste un text intitulat «Prietenul adevărat». Subliniază subiectul și predicatul.

Lecția 97-98

Părțile secundare ale propoziției

1. Citește textul.

Doi prieteni

Treceau doi prieteni prin pădure. Când colo le ieși în cale un urs. Unul din băieți o rupse la fugă cît îl ținură picioarele. Se cațără într-un copac și se piti în frunziș. Iar celălalt rămase în mijlocul drumului. Fiindcă nu-i veni nimic în minte, se trînti jos și se prefăcu mort.

Ursul se apropie de băiat și începu să-l adulmece. Iar băiatul, nemișcat, își ținu cum putu răsuflarea. Mai mult leșinat de frică. Ursul îi miroși îndelung fața și, părîndu-i mort cu adevărat, își văzu de drum.

Cînd ursul dispăru, celălalt băiat coborî din copac și rîse:

— Ei, ce ți-a șoptit ursul la ureche?

— Ce să-mi șoptescă? Mi-a spus că-s răi oamenii care-și lasă prietenul la nevoie.

Lev Tolstoi

adulmeca — a miroși
se trînti — se culcă

2. Judecă și răspunde.

- Unde se petrece acțiunea?
- Cine le-a ieșit în cale prietenilor?
- Ce au făcut fiecare din cei doi băieți? Dar ursul?
- Care este învățătura textului?
- Cum ai fi procedat tu?

3. Exersează.

- Citește textul în șoaptă.
- Citiți textul pe roluri.
- Povestește conținutul textului.

4. Ce părere ai...

- Explică cum înțelegi proverbul: *Prietenul la nevoie se cunoaște.*
- Explică sensul ultimei propoziții.
- Găsește un alt sfârșit al textului.

5. Citește și completează propozițiile din colonița a doua, răspunzînd la întrebări.

Mîța zgîrîie.
Buturuga răstoarnă.

Mîța (*care?*) zgîrîie rău.
Buturuga (*ce fel de?*) răstoarnă
carul (*care?*).

- Prin ce se deosebesc propozițiile din prima coloniță.

Pe lîngă **părțile principale propoziția** poate avea și alte **părți de propoziție**.

Părțile de propoziție care nu sînt subiect sau predicat se numesc **părți secundare**. Unele din ele răspund la întrebările «**care?**», «**ce fel de?**» .

6. Scrie enunțurile și pune cuvintelor evidențiate întrebările potrivite.

Iepurașul **speriat** a fugit în pădurea **întunecoasă**. Elevul **silitor** este lăudat. Colegul **meu** are scris **frumos**. Soarele **de vară** încălzește pământul.

7. Formați îmbinări de cuvinte, răspunzând la întrebări.

Prieten (ce fel de?) ... , ... , ...

Mamă (ce fel de?) ... , ... , ...

Zăpada (care?) ... , ... , ...

Țara (care ?) ... , ... , ...

Școala (ce fel de?) ... , ... , ...

8. Citește. La ce întrebări răspund cuvintele evidențiate?

În **livadă** au înflorit merii.

Marina a dăruit **mamei o floare**.

Grigoraș citește **o carte**.

Sînt părți secundare care răspund la întrebările «**pe cine?**», «**ce?**», «**cui?**», «**unde?**» ș. a.

9. Citiți. Completați propozițiile cu cuvinte care răspund la întrebările din paranteze.

_____ (unde?) cresc pomii.

Automobilul merge (cum?) _____.

Fetița brodează (ce?) _____.

Se pregătesc (de ce?) _____ animalele.

10. Copie. Găsește părțile secundare ale propozițiilor, punând întrebările respective.

Noi studiem limba maternă. Limba moldovenească este foarte bogată. Noi scriem cu grafie latină. Grafia latină este veche.

Lecția 99

Propoziția simplă

1. Exersează

Citește și compară propozițiile.

Veverița sare. Veverița vesel sare.

Radu scrie. Radu scrie frumos.

2. Alege pentru fiecare cuvânt din prima coloniță un cuvânt din a doua coloniță pentru a forma o propoziție. Analizează propozițiile.

Vântul
Diana
Ursul

mormăie
bate
citește

3. Completează și scrie propozițiile de mai sus adăugând alte cuvinte. Ce întrebări putem adresa cuvintelor adăugate?

Propoziția alcătuită numai din cuvintele ce răspund la întrebarea **cine?** sau **(ce)?, ce face?** este propoziție simplă.

4. Completează propozițiile cu cuvinte din paranteze.

Copiii ... (aleargă, citește, spune)

Miei ... (spun, zburdă, răsar)

Soarele ... (adie, aleargă, strălucește)

5. a) Citiți și completați propozițiile cu cuvinte ce răspund la întrebarea cine?

... mergea.

Zboară

... împletește.

Va pluti

b) Citiți și completați propozițiile cu cuvinte ce răspund la întrebarea ce face?

Avionul

Iepurașul

... trenul.

6. Alcătuiți propoziții după schema dată.

a) Cine?, Ce face?

b) Cine?, cine?, Ce fac?

7. Alcătuieste trei propoziții simple.

Lecția 100-101

Propoziția dezvoltată

1. Citește.

Buratino

Fetița cu păr albastru îl aștepta pe Buratino în grădină. Fața ei era proaspăt spălată. Avea polen pe năsucul cîrn și pe obrăjori.

Cînd apăru băiețașul de lemn, îl invită să ia loc, servindu-i o ceșcuță cu ceai. Buratino îndoii un picior și se așeză. Băgă în gură prăjiturile întregi, își vîrî degetele în dulceață, apoi bău ceai direct din ibric.

— Spune-mi, te rog, cine se ocupă de educația ta?

— Tata Karlo, câteodată.

— De acum, mă voi ocupa eu. Începem cu o dictare:
Trandafirul a căzut pe urechea lui Azor.

Însă Buratino nu văzuse pînă atunci nici toc, nici cerneală. Vîrî
nasul în călimară și stropi peste tot.

— Ești rău și obraznic, suspină fetița, cu ochii înlăcrimați.

după *Alexei Tolstoi*

ibric — ceainic

suspină — oftează

călimară — vas mic în care se ține cerneala

2. Judecă și răspunde.

- Cine este autorul textului?
- Care sînt personajele întîlnite în text?

- Cine era Buratino?
- Cum a fost primit Buratino?
- De ce a hotărît Fetița cu păr albastru să se ocupe de educația lui Buratino?
- Ce ai fi făcut dacă erai Buratino?
- Ce elemente întâlnite în text nu pot exista în realitate?

3. Exersează

- Citește textul în întregime, în șoaptă, apoi cu voce.
- Citiți pe roluri fragmentul în care este prezentat dialogul dintre Buratino și fetiță.

4. Citește propozițiile. Care este deosebirea dintre aceste două colonite?

Trandafirul a căzut.
Suspina fetița.

Trandafirul a căzut pe urechea lui Azor.
Suspina fetița, cu ochii înlăcrimați.

Propoziția care pe lângă subiect și predicat mai are și alte părți secundare se numește **propoziție dezvoltată**.

5. Citește și transformă propozițiile simple în propoziții dezvoltate.

Fetița îl aștepta.

Băiețașul apărui.

Buratino se așează.

6. Ordonează cuvintele pentru a obține propoziții. Ce fel de propoziții ai căpătat.

la, nevoie, bun, se, cunoaște, prietenul
omul, prieteni, se, cunoaște, după
vrei, dacă, nu, face, rău, altuia, bine

7. Pune subiectele corespunzătoare în locul spațiilor punctate. Subliniază subiectele și predicatelor.

... merg în excursie cu doamna învățătoare.

La ora nouă ... nu ajunsese acasă.

Vine mâine la noi ... ?

8. Citește. În locul întrebărilor pune părțile de propoziție potrivite. Copiile în îmbinare cu cuvântul lămurit.

Păsările călătoare vin (*de unde?*) (*care?*)_____.

Se rotesc deasupra locuitorilor (*care?*)____. Aici ele își vor petrece (*ce?*)__. Vor scoate (*ce?*) _____. Și oamenii se vor bucura (*de cine?*) _____.

• din țările calde • cunoscute • primăvara și vara • pui • de ele

9. Scrie. Completează propozițiile cu părțile secundare ce răspund la întrebările din paranteze.

Băiatul (*care?*) este Radu. El se trezește (*cum?*). Se spală (cu *ce?*). Mănâncă (*ce?*). (*Cum?*) se îmbracă. Radu pleacă (*unde?*).

• la școală • pâine cu unt • cu apă rece și săpun • bine dispus • repede • acesta

Lecția 102

AM ÎNSUȘIT

1. Citește și exersează.

Glasuri vesele răsună,
Zic vioare, urlă vîntul...
Joacă toți cu voie bună,
Duduie sub ei pămîntul.

a) Scrie cîte propoziții sînt în acest text?

b) Găsește cuvintele (subiectele) ce răspund la întrebarea *ce?*

c) Găsește predicatelor și subliniază-le cu două linii.

2. Alcătuieste propoziții din două, trei cuvinte după schema dată.

Cine?	Ce face?	Ce?
Ce?	Ce face?	Unde?

3. Completează propozițiile cu cuvintele potrivite de mai jos. La ce întrebări răspund aceste cuvinte?

Anuța ... opt ani. Copiii Nina i-a dăruit un ... de pluș. Pavel i-a adus un ... de flori. Angela și Aurica ... un cântec.

• au felicitat-o • ursuleț • a împlinit • au cântat • buchet

4. Citește și completează propozițiile cu cuvinte ce răspund la întrebarea **ce face?**

Avionul

Iepurașul

... trenul.

5. Formează îmbinări de cuvinte, răspunzând la întrebări.

Coleg (ce fel de?) ... , ... , ...

Mamă (ce fel de?) ... , ... , ...

Zăpada (care?) ... , ... , ...

Fetița (care ?) ... , ... , ...

Școala (ce fel de?) ... , ... , ...

6. Dezvoltă propozițiile simple.

Vine vacanța.

Păsările ciripesc.

Copiii cântă.

7. Eu pot

Leagă corespunzător numele de ființă cu acțiunea pe care o îndeplinește.

Veverița
Iepurița
Ursulețul

își spală șortulețul.
deschidea ferestrele.
își pieptăna blănița.

Lecția 103 CE CUNOSC?

1. Citește.

...Un fluture frumușel și alb tot zbura pe lângă ea. De la o vreme s-a lăsat pe frunză, pentru că Degețica îi plăcea. Fetița era foarte veselă.

Broasca nu mai putea s-o ajungă și era așa de frumos pe unde mergea: soarele bătea în apă și apa strălucea, parcă era de aur. Degețica și-a desprins cingătoarea. Cu un capăt a legat fluturele și celălalt capăt l-a legat de frunză. Acum frunza mergea și mai repede.

Hans Christian Andersen

2. Judecă și răspunde.

Scrie titlul poveștii

3. JOC. «Fals sau adevărat».

Primul cuvânt în propoziție se scrie cu literă mică.

Propoziția simplă este alcătuită dintr-un predicat.

Propoziția dezvoltată este alcătuită numai din părți principale.

4. Ordonează cuvintele în propoziții.

- a) era, Fetița, veselă, foarte.
- b) desprins, Degețica, și-a, cingătoarea.

5. Dezvoltă (lărgeste) propozițiile date. Găsește și subliniază părțile principale.

Fetița aleargă.
Fluturile zboară.

6. Propozițiile dezvoltate transformă-le în propoziții simple.

Bunelul citește ziarul cu atenție.
Rîndunelele au plecat în țările calde.

7. Completează propozițiile cu cuvinte potrivite din casete.

Aurel citește o ... interesantă. Marcela pictează un ... de iarnă.
Copiii au modelat un ... de zăpadă.

omuleț

carte

peisaj

8. Cu cuvintele *Carpați*, *Marea Neagră* alcătuește propoziții și subliniază părțile principale.

BLOCUL 7

STRUCTURA CUVÎNTULUI. ÎN LUMEA POVEȘTILOR

Lecția 104

Familii de cuvinte

1. Citește.

Punguța cu doi bani

Era odată o **babă** și un moșneag. **Baba** avea o găină, și **moșneagul** un cucuș. Găina **babei** se oua de câte două ori în fiecare zi și baba mîncea o mulțime de ouă, iar **moșneagului** nu-i da nici unul. Moșneagul într-o zi perdu răbdarea și zise:

— Auzi **băbuțo**, ia dă-mi și mie niște ouă, ca să-mi prind pofta măcar.

— Da'cum nu! zise baba, care era foarte zgîrcită. Dacă ai poftă de ouă, **moșule**, bate și tu cucușul tău, să facă ouă, și-i mîncea; că eu așa am bătut găina, și iacătă-o cum se ouă...

2. Judecă și răspunde.

- Numește toți eroii poveștii.
- Ce fantastic este în poveste?
- Alcătuieste întrebări pe baza poveștii.
- Ce ne învață această poveste?
- Înscenați povestea.

3. Citește cuvintele evidențiate în text. Scrie-le în două colonite. Ce poți spune?

4. Alcătuieste cîte o propoziție cu aceste cuvinte, scrie-le în caiet.

Cuvintele care au o parte comună și înțeles asemănător alcătuesc familii de cuvinte se mai numesc **cuvinte înrudite**.

5. Selectați cuvintele înrudite. Marcați partea lor comună:

Omul muncitor e ca un pom roditor. Munca te ridică, dar lenea te strică. Cine muncește și învață om deștept devine-n viață.

- Formați cuvinte înrudite de la cuvintele evidențiate.

6. Scrieți cîteva cuvinte înrudite cu cuvîntul floare. Alcătuiți cu ele propoziții.

7. Selectați familii de cuvinte:

- prieten • muzical • școală • prietenos • muzicuță • școlar
- prietenește • școlar • școlăresc • muzician • împrietenit • școlăriță

8. Eu pot

Alcătuieste propoziții cu cuvintele:

• școlar • joacă • jucăuș • bucuros • bucurie

9. Găsește cuvintele înrudite pentru cuvintele țară, sat.

Lecția 105-106

Tema și desinența cuvîntului

1. Citește textul.

Cizmele cocostîrcului

Domnul Clamp, Cocostîrcul, fusese învitat la ziua onomastică a Vulpii și era foarte amărît. Nu, nu era amărît de invitație, dimpotrivă, invitația îl bucura nespus. Era amărît, pentru că nu avea cizme. Cămașă alba, bine scrobită, avea, cravată neagră și costum negru avea, avea chiar și ciorapi roșii, dar **cizme** — ioc!..

Se duse domnul Clamp la Pițigoii.

— Piț, zise el, nu poți să-mi împrumuți o pereche de cizme?

Măsură Cocostîrcul **cizmele** Pițigoiiului — nici pe degetul mic nu-i intrau. Se duse domnul Clamp la Hipopotam.

— Dragă Hipi, nu poți să-mi împrumuți niște cizme pentru o seară?

— Știu eu, zise Hipi, să nu te roadă...

Măsură Cocostîrcul o **cizmă** și căzu cu totul în ea. Abia ieși. Se duse domnul Clamp, și mai amărît la bufniță.

— Domnișoară Bufi, zise el cu lacrimi în glas, cum să mă duc la onomastică fără cizme? Tu n-ai o pereche?

Bufnița își îndreaptă ochelarii, pentru că era foarte înțeleaptă și purta ochelari, apoi zise:

— Domnule Clamp, eu n-am cizme, am numai papuci de casă, dar pot să-ți dau un sfat. Du-te la baltă, alege un loc unde-i mai mult nămol și stai în el trei ore. Nămolul ar să se prindă de minunații tăi ciorapi roșii și vei avea niște cizme grozave.

Domnul Clamp îi mulțumi din suflet și zbură la baltă.

În casa Vulpii era o mulțime de lume. Pornise deacum o veselie în lege, când ateriză și Cocostîrcul.

El se îndreaptă spre Vulpe, o felicită călduros și îi dăruie un șoarece adevărat.

Vulpea era foarte mișcată. Dar... se uită la picioarele lui și pufni în râs.

Oaspeții pinseră să rîdă și ei cu hohote.

Domnișoara Bufi se apropie și zise Cocostîrcului nedumerit:

— Domnule Clamp! Altă data, când te duci la baltă după cizme, să nu stai numai într-un picior!

Cocostîrcul avea o singură cizmă...

Aureliu Busuioc

2. Exersează

- Alcătuieste trei întrebări la textul «Cizmele Cocostîrcului».
- Motivează sentimentele ce le-a avut domnul Clamp pe parcursul desfășurării acțiunii în textul «Cizmele Cocostîrcului»:
Bucurie — ...
Tristețe — ...

3. Și eu pot

Alege varianta corectă:

Vesellie în lege:

- în plină veselie
- la începutul veseliei
- spre sfîrsitul veseliei

- Era foarte mișcată:
- era supărată
 - era îngîndurată
 - era încîntată

4. Ce părere ai...

Dacă se adresa Domnul Clamp la tine, cum l-ai fi ajutat?

5. Selectează cuvintele evidențiate din text.

Ce parte a cuvîntului cizme s-a schimbat?

Ce parte a acestui cuvînt nu se schimbă?

Partea de cuvînt care se schimbă se numește **desinență**.

Partea de cuvînt fără desinență se numește **temă**.

6. Citește. Observă cum se schimbă forma cuvîntului școală.

Școală	casă	drum
Multe școli	fața ...	marginea ...
Sălile școlii	niște ...	multe ...

7. Copie textul. Subliniază cuvintele care și-au schimbat forma.

Nicușor în troleibuz
S-a urcat cu un harbuz.
Prima dată cînd harbuzul
S-a plmbat cu troleibuzul

8. Completează cuvintele. Ce parte de cuvînt ai adăugat?

Un castravete — castravet...	o prăsadă — prăsad...
Doi castraveți — castraveț...	două prăsade — prăsad ...

9. Citește. Copie cuvintele evidențiate. Marchează partea de cuvînt ce nu se schimbă.

De-o bucată de vreme nu se mai aude glasul **vînătorului**. Cei din casă s-au neliniștit de-a binelea. Toți îl caută pe **vînător**.

— Unde a dispărut **nepotul**? Ce-i cu vînătorul nostru azi? Bunei s-au pornit în căutarea **nepotului**.

10. Citește. Completează propozițiile cu cuvîntul mama sub forma cerută de întrebare.

(Cine?) mea e tînără. (Cine?) colegilor mei lucrează la fabrică. Noi vom dărui (cui?) noastre cadouri. (Cui?) mele îi plac florile.

• Mama • mamele • mamelor • mamei

11. Copiați textul. Adăugați partea de cuvînt care lipsește. Cum se numește ea?

Cloșc_ scurmă în țărîină. Puișor_ se vîră într-o țeav_. Țeav_e plină cu unsoare. Ei ies din țeav _ cenușii.

— Clonc! Clonc! Unde sînt puișor_ mei?

• ii • ă • a • ii • a • ă

12. Copie. Schimbă desinența cuvintelor din paranteze. La ce ajută desinența: la exprimarea sensului sau face legătură între cuvinte?

(Bunel) are numai două clase. Face ce face și se așază în (banca) lui Guguță.

— Bună treabă, cînd vine (școală) la tine acasă, zice bunelul.

13. Determină în cuvintele din îmbinările de mai jos tema și desinența. Subliniază-le.

Slova cărților, inima căruței, legenda primăverii, învățătorul copiilor, satul copilăriei.

14. Scrie cuvintele. Marchează tema și desinența lor.

• băiat	• masă	• avion
• băiatul	• mese	• avionului
• băiatului	• mesei	• avioane

Lecția 107

Rădăcina cuvântului

1. Citește povestea.

Scufița Roșie

A fost odată o fetiță cuminte și drăgălașă, pe care o iubea oricine de cum o vedea.

Odată, **bunica** îi dăruie o scufiță roșie și pentru că-i ședea tare bine, o numără de atunci Scufița Roșie.

Într-o zi, maică-sa îi zise:

— Scufiță Roșie, ia plăcintele și bucata de unt, și du-te la **bunicuța** că e bolnavă și slăbită.

— Așa am să fac! îi făgăduie Scufița Roșie și-și luă rămas bun de la mama ei la plecare. Mare bucurie i-aș face **bunicii** dacă i-aș duce și-un buchet de flori proaspete! Mergînd pe drum, numai ce-i ieși înaintea lupul...

Charles Perrault

2. Judecă și răspunde.

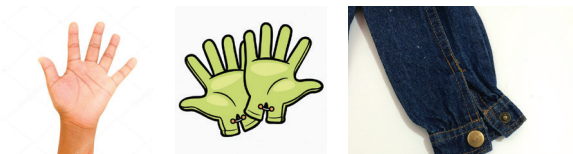
- Unde se petrece acțiunea?
- Numește eroii din poveste.
- De ce povestea poartă așa denumire?
- Amintește-ți conținutul și continuă gîndul.
- Care moment din poveste oglindește desenul?
- Ce elemente fantastice sînt în poveste?

3. JOC.

Alcătuieți un dialog între doi eroi ai poveștii.

4. **Selectează din fragmentul dat cuvintele înrudite. Scrie-le pe caiet. Ce au comun aceste cuvinte?**

5. **Analizează desenele.**

- Ce au comun aceste cuvinte?

Partea comună a cuvintelor înrudite formează **rădăcina** cuvântului.

6. a) **Scrieți cuvintele. Marcați rădăcina lor.**

Fum, înfumat, fumegă.

Foc, focar, înfocat, focușor.

Trec, petrec, întrecere, trecător.

b) **Alcătuieți familii de cuvinte de la cuvintele:**

Pădure, lemn, fier.

7. **În locul întrebărilor puneți cuvintele potrivite. Marcați rădăcina lor.**

Ca și pomul (care?)

(Cine?) are (ce?)

(Ce?) crește unde-l pui

Omul — doar în țara lui.

pomul

omul

din grădină

rădăcină

8. **Eu pot**

Formează cuvinte înrudite de la cuvintele date.

pom

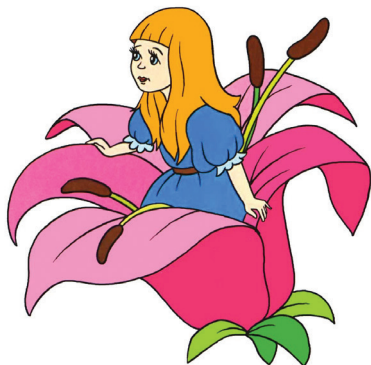
om

Lecția 108

Sufixul

1. Citește povestea.

Degețica

— Ce floare drăgălașă, a spus femeia și a sărutat petalele roșii și galbene, și cum le-a sărutat, floarea s-a deschis, pocnind. Era chiar o lălea ca toate lălelele, numai că drept la mijloc stătea o fetiță mititică de tot, gingașă și drăgălașă, și nu era mai mare decât un deget și de aceea i-au spus Degețica.

I-a făcut leagăn într-o coajă de alun, saltea din petalele albastre de toporași, iar plapuma era o petală de trandafir. Aici ședea noaptea, dar ziua se juca pe masă.

Într-o noapte, pe când ședea frumușel în pătucul ei, pe un ochi de fereastră care era spart, a intrat o broască. Broasca era urâtă, mare și jilavă. A sărit drept pe masa, acolo unde ședea Degețica și dormea acoperită cu petalii roșii de trandafir.

— Ar fi tocmai bună de nevastă pentru băiatul meu, s-a gândit broasca și a luat coaja de alună în care dormea Degețica și a sărit cu ea în grădină, pe geamul cel spart.

Pe la marginea grădinii curgea un rîu mare și lat. Malul rîului era mlăștinos și mîlos, aici locuia broasca cu fecioru-su. Brr! urît mai era și acesta și semăna leit cu mamă-sa. «Cuac-cuac-cuac!» asta-i tot ce a putut el să spună cînd a văzut-o pe fetița cea drăgălașă în coaja ei de alună.

— Nu vorbi așa de tare, că se trezește! Spuse broască cea bătrînă. Te pomenești că fuge, că-i ușoară ca un puf de lebedă! S-o punem pe o frunză de nufăr, pentru ea, așa mica și ușoară

cum este, are să fie ca o insula de-acolo n-are să poată fugi. În vremea asta, avem să pregătim odaia cea frumoasă din mîl și după aceea aveți să vă mutați și să stați acolo...

Hans Christian Andersen

mîlos — înnămolit

insulă — pămînt înconjurat de apă din toate părțile

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt personajele poveștii?
- Cine a ajutat-o pe Degețica?
- Unde dormea Degețica?
- De cine a fost furată fetița? De ce?
- Alcătuieste un sfîrșit pentru povestea dată.

3. Citește mai mult.

Hans Christian Andersen a fost scriitor și poet danez, rămînînd celebru în special pentru poveștile sale faimoase *Rățușca cea urîtă*, *Dîrzul soldățel de plumb*, *Zîna apelor* ș.a.

4. Exersează

Alcătuieste cinci întrebări la conținutul textului.

JOC. Alege care enunțuri sînt adevărate și care sînt false.

Degețica era mai mare decît un deget.

Broasca a intrat pe sub ușă.

Ea ar vrea ca fetița să-i fie noră.

Degețica dormea într-o coajă de alună.

5. De la cuvintele masă, creion, bomboană, fată, frunză formează cuvinte noi cu sens micșorător.

Model: casă — căsuță

Partea de temă, care stă după rădăcină, se numește **suffix**.

6. Citește. Ce părțică de cuvînt arată că obiectul este mic?

Mierea
Deschide **gurița**,
Că vine **lingurița**,
Lingurița plină
Cu miere de albină,
Dacă zăbovești nițică,
Te întrece **Martinică**.

Vasile Romanciuc

- Ce sufix poți adăuga în cuvintele:

albină

plină

7. Completează cuvintele cu părțicele de cuvînt din paranteze. Ce ai adăugat? Cum vei marca această părțică.

Bun, vînt, frunză, piatră, fețe, scîndură, toc, fluture.

•-ișor • -aș •-ușor •-ică •-uit •-ătate •-os •-ișoară

8. Citiți. Aranjați cuvintele pentru a forma familii de cuvinte. Marcați tema cuvintelor care conțin sufix.

Luminos, amabil, fricos, amabilitate, harnic, viteaz, lumină, fericit, frică, hărnicie, vitejie, fericire.

9. Copie familiile de cuvinte. Determină în care din ele este sufix, marchează-l.

Local, locuință, loc, locuiește, locatar, locușor.
Pădurar, pădure, pădurice.

10. Citește ghicitorile. Arată sufixele în cuvintele evidențiate.

a) Nu-i **fierar**, dar clește poartă.

b) În geanta **școlarului** mă pun

Și cum învață el

Pe loc îți spun.

- Formează familii de cuvinte de la ele.

Lecția 109

Prefixul

1. Citește.

Furnica și porumbița

Odată, o furnică însetase și a coborât la râu ca să bea. Dar **valul** apei o ducea în jos, fiind aproape să se înece. O porumbiță, văzînd furnica în primejdie, aruncă o ramură de copac lîngă dînsa. Furnica se agăță de ramură și îndată a fost scoasă la mal din ghearele valului. De atunci, cele două deveniseră **prietene**.

Nu după multă vreme, un vînător întinse pe jos niște capcane. Risipise printre ele și niște boabe de mei, ca să amăgească porumbița și să o prindă.

Furnica, văzînd pe vînător cum stătea la pîndă, merse drept la dînsul. Îl pișcă de picior așa de tare, încît acesta sări în sus țipînd. Atunci porumbița se sperie și zbură, scăpînd de primejdie.

după Lev Tolstoi

Bine faci, bine găsești!

2. Judecă și răspunde.

- Care sînt personajele din această poveste ?
- De ce a intrat furnica în apă ?

- Cine a salvat furnica de la înec?
- Cine voia să prindă porumbița?
- Ce i-a făcut păsărarului furnica?
- Care este învățătura textului?

3. Ordonează momentele textului citit, folosind numere:

- () Vânătorul vrea să prindă porumbița.
- () Furnica salvează porumbița de vânător.
- () Furnica este în pericol de a se îneca.
- () Porumbița salvează furnica de la înec.

4. Alcătuiți cuvinte înrudite de la cuvintele evidențiate din text. Scrieți-le în caiete. Ce observați?

5. În locul punctelor pune părțile cuvîntului care se potrivesc. Formează cuvinte noi. Analizează.

...ghețat ...face ...florit ...lemnit

- des
- în

Partea de cuvînt ce stă înaintea rădăcinii formează **prefixul cuvîntului.**

6. În locul punctelor adaugă prefixele potrivite.

...podobit, ...pune, ...sucește, ...ghețat,

• com • îm • în • ră • dez • su

7. Copie cuvintele. Scrie cuvinte cu sens opus. Marchează prefixele.

împădurit — despădurit

crește —

înfrunzit —

încleiat —

împerechează —

încheie —

8. Eu pot

Alege 2 cuvinte din exercițiul de mai sus și alcătuieste propoziții.

Lecția 110

AM ÎNSUȘIT

1. Citește și grupează cuvintele din șiruri în familii.

- a) groapă, dulciuri, gropar, dulceață, îngropat, neîngropat, dulceag, dulcișor;
- b) plugar, pescuit, vânătoare, pescar, plug, pescărie, vânător, plugușor, vînat, pescuiește, plugărimă, vînătoresc.

2. Scrie. Completează următoarele enunțuri cu cuvintele potrivite a familiei frunză (frunziș, frunzulița, înfrunzit, defrunzit).

Toamna codru pare trist.

Din ... și-a scos botișorul un arici.

... se desfăcu din muguraș foarte veselă.

În codrul ... ciripesc păsărelele.

3. Copie textul. În locul spațiilor adăugați partea cuvîntului care lipsește. Cum se numește și cum o marcăm în scris?

Răscolesc prin _____ a _____ ei,

Poate am și eu _____ e.

Am găsit o _____ ă coaptă,

De la cine este oare?

• srisoar- • păr- • mam- • geant-

4. Scrie familiile de cuvinte. Marchează rădăcina lor.

Prinde, aprinde, cuprinde;

Prieten, prietenos, prietenește;

Școală, școlar, școlăresc.

5. Formează cuvinte înrudite de la rădăcina cuvintelor.

piatră

casă

lemn

6. Copie familiile de cuvinte. Marchează tema, desinența, rădăcina, prefixul și sufixul.

Pădure, împădurit;

Zăpadă, înzăpezit;

Gheață, înghețat.

Lecția 111 CE CUNOSC?

1. Citește poezia. Găsește rădăcina cuvintelor evidențiate.

Multe flori lucesc în lume,

Multe flori **mirositoare**,

Dar ca voi mici lăcrimioare,

N-are-n lume nici o floare

Miros dulce, dulce nume!

2. Marchează terminația (desinența) în cuvintele următoare:

Casa, casă, case, casei;

Copaci, copacilor, copac, copacii;

Albastru, albastre, albastră.

3. Formează cuvinte înrudite de la rădăcina cuvintelor date:

• școală • lemn • fier

4. Cu ajutorul prefixelor formează alte cuvinte de la cele date mai jos:

leg

pun

torn

fac

5. Alcătuieste propoziții cu cuvintele de mai sus.

6. Grupează cuvintele de mai jos după înțeles. Alcătuieste o propoziție cu cuvântul evidențiat.

• fabrică • frică • fabricat • **fricos** • înălbit

• albeață • alb • înfricoșat • înălbit • albicios

LECTII DE LECTURĂ

Lecția 9

1. Citește.

Povestea lui Moș Crăciun

Cîndva, la marginea unui oraș, trăia un meșter bătrîn care făcea jucării. Tot anul meșterea la ele cu dragoste și răbdare. Erau minunate și nu semănau una cu alta. În Ajunul Crăciunului, bătrînul meșter pleca din oraș să-și vîndă jucăriile. Oamenii din acel oraș nu erau prea bogați, așa că meșterul le vindea jucăriile pe mai nimic.

Dar asta nu-i scădea cu nimic bucuria de a face jucării de care copiii să se bucure, după datină, în dimineața de Crăciun. Pînă într-un an în care... Meșterul vînduse toate jucăriile și se întorcea spre casă. La marginea orașului s-a oprit să privească o fereastră. Știa că acolo locuiește o familie tare săracă și se întreba ce jucării or fi primit copiii.

Trei copii visau cu voce tare:

— Dacă am avea un soldățel de plumb, numai unul, ne-ar fi de ajuns...

Bătrînul știa că nu mai avea nici o jucărie și tare ar fi vrut să le dăruiască măcar una. Dar ce minune! Tocmai un soldățel de plumb răsărise, nu se știe de unde, în fundul sacului. Și astfel, dorința celor trei frați sărmani s-a împlinit.

În drum spre casă, bătrînul se gîndea: «Aș vrea să fac atît de multe jucării, încît să dăruiesc cîte una fiecăruia copil din lume, dar mai ales celor sărmani, căroră n-are cine să le cumpere». Și cum mergea așa, văzu în zăpadă un pui de căprioară care-l privea cu ochi triști.

— Sărmană făptură, ce te doare?

Se pare că puiul se rănise la un picior. Cum a știut și cu ce a avut la îndemînă, bătrînul i-a legat rana și l-a ajutat să se ridice. Atunci făptura aceea gingașă i-a vorbit cu glas limpede ca de copil:

— Acum văd că ai o inimă bună. Dorința ți se va îndeplini!

Din pămînt a apărut o sanie fermecată, purtată în zbor de niște reni minunați. Și bătrînul s-a înălțat cu ei în slava cerului înstelat, spre o lume de basme. Chiar și hainele lui sărăcăcioase se preschimbaseră în niște haine neobișnuite, de culoare roșie.

N-ar fi putut spune cît și pe unde l-a purtat sania fermecată. Într-un tîrziu a simțit cum coboară lin într-un ținut înzăpezit, unde îl aștepta o căsuță cu ferestre luminate. O mulțime de pitici ca și cei din povești l-au întîmpinat bucuroși. Piticii erau harnici și îndemînatici, gata să se apuce de treabă. Materialele se găseau din belșug, căci, nu se știe cum, se înmulțeau mereu și nu se terminau niciodată. Iar bătrînul meșter priceput îi îndruma pe pitici și împreună făceau jucării, mereu mai multe și mai frumoase. Pentru fiecare copil din lume exista jucăria pe care și-o dorea.

2. Judecă și răspunde.

- Ce meșterea bătrînul?
- Ce a dăruit moșul celor trei copii?

- Cu cine s-a întâlnit bătrânul?
- Unde l-a dus sania pe moș?

3. Exersează.

- Citește textul în gând, apoi cu voce.
- Fă descrierea lui Moș Crăciun.
- Formează întrebări asupra textului.
- Povestește fragmentul care te-a impresionat mai mult.

Lecția 10

1. Citește.

Povestea omului de zăpadă

Într-o iarnă friguroasă cu mult omăt, un copil a avut ideea să așeze trei bulgări mai mari unul peste celălalt ca să ridice un fel de turnuleț în grădina din spatele casei.

În joacă, i-a pus apoi bulgărelui mai mic ochi din bucăți de cărbune și nas dintr-un morcov. Pe cap, o căciulă de lână roasă de vreme și în brațe, în chip de mână, un rest dintr-o mătură veche. Așa a apărut primul om de nea... Pe înserat, copilul a intrat în casă lăsînd omulețul singur în grădina înghețată.

Zîna Iarna, care colinda lumea în sania ei trasă de cerbi albi, a zărit arătarea din grădină și, în glumă, s-a gîndit să îi dea viață.

Cînd s-a așternut liniștea, din pădurea din apropiere au început să sosească musafirii nopții.

Două căprioare înfometate s-au apucat să scormonească omățul, căutînd frunze de varză sau știuleți uitați prin grădină

de gospodari. Hrana era greu de găsit. Omul cel alb le-a zărit și s-a gândit să le ofere nasul său cel roșu:

Eu nu am nevoie de el, iar pentru voi poate fi o cină gustoasă...»

Căprioarele au primit bucuroase darul.

În aceeași vreme, câteva păsărele s-au așezat pe capul omului de nea. Ar fi avut nevoie de câteva fire de lână ca să-și mai căptușească cuiburile reci.

— Cu mare drag! le-a răspuns omul de zăpadă și s-a grăbit să împartă toată lâna cu păsările cerului.

Cît a fost noaptea de lungă, omul de nea a făcut cadouri celor din jur: firele de paie din mătură le-a dat unor iepurași iar cărbunii unor pitici ai pădurii. Spre dimineață, Zîna larna l-a observat stînd cu totul despuiat. Pentru bunătatea lui, s-a gândit să-i ofere ea un dar special: dragostea tuturor copiilor.

De atunci, omul de zăpadă este un simbol nelipsit al iernii. Cînd zăpada acoperă în strat pufos pămîntul, toți copiii se grăbesc să ridice oameni de zăpadă, pe străzi, în grădini sau în curțile caselor.

2. Judecă și răspunde

- Cum a împodobit băiatul omul de zăpadă?
- Cine i-a dat viață omului de zăpadă?
- Cum a ajutat omulețul căprioara?
- Ce fapte bune a mai făcut omulețul?
- Ce dar i-a oferit Zîna Iernii omului de zăpadă?

3. Exersează

- Citește textul în întregime în șoaptă, apoi în glas.
- Descrie omul de zăpadă.
- Împărțește textul în fragmente.

Lecția 11

1. Citește textul.

Moș viscol și primăvara

Era pe la sfârșitul iernii. Altădată, pe vremea asta mirosea a primăvară. Acum s-a stîrnit ca din senin o furtună. Moș Viscol, din sania lui de gheață, azvîrlea zăpadă peste pămînt. Voia să înghită totul în jur. Văzînd pămîntul amenințat, Primăvara i-a ieșit în cale.

— Ce poștești, Moș Viscol? I-a întrebat ea.

— Să vii cu mine în munți, să te ascund în peșteră. N-apuc bine să mă așez pe case și pe cîmpii, pe livezi și pe ogoare, că mă și pomenesc aici cu tine și cu vîntul cald. Îmi luați împărăția pămîntului!

— Zăpada este făcută să intre în pămînt, să ajute semințele să încolțească, pentru a da apoi omului hrana cea de toate zilele! i-a răspuns Primăvara. Tu le ții pe toate înghețate. Nici copiii nu se pot juca. Am să rog soarele să topească păturile de gheață.

— Să poștească numai soarele să se arate! Îl trimit pe fratele meu, Gerilă, și o să-l înghețe, a rîs Moș Viscol.

— Nu te mai lăuda, moșule! i-a răspuns Primăvara. Soarele e mai puternic, el înseamnă viață, lumină, căldură pentru oameni, pentru animale, pentru plante.

— Îi arăt eu lui! a strigat Moș Viscol, dar glasul i-a fost înecat de șiroaie de apă, căci zăpada începuse să se topească la atingerea razelor calde ale soarelui care zîmbea de după un norișor.

Mulțumită, Primăvara s-a înălțat ușor, deasupra pământului. Un ciripit de pasăre s-a auzit din pădure. Un ghiocel a străpuns cu spada pojghița de zăpadă. În aer plutea parfum de violele.

Mihail Sadoveanu

s-a stîrnit — a început

a izbucnit pojghiță — coajă subțire

2. Judecă și răspunde.

- Ce a făcut viscolul la sfîrșitul iernii?
- Din partea cui a primit primăvara ajutor?
- Ce anotimp a învins?
- Citiți textul pe roluri.
- Împarte textul în fragmente și extrage ideile principale.

3. Alcătuieste în baza textului întrebări cu începutul dat:

- Ce ?
- Cine ?
- Unde ?
- De ce ?
- Cum ?

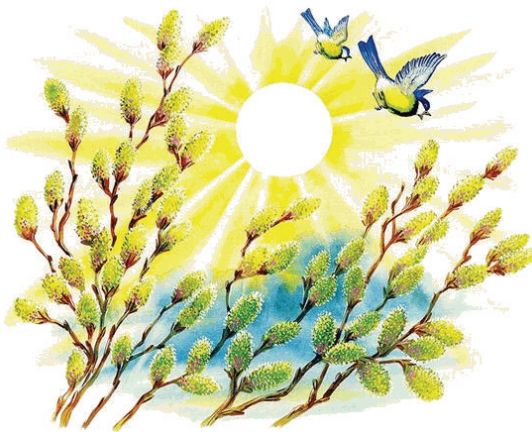
4. Descrie în 3-4 propoziții primăvara.

5. Traduce în limba ucraineană ultimul aliniat din textul dat.

Lecția 12

1. Citește.

Cele dintii raze

Și-a scos soarele capul de după deal și a trimis de zor gonașii săi — razele aurii, ca să trezească toate viețuitoarele.

Prima rază a zburat și a căzut pe ciocul unei ciocîrlii. Și-a scuturat ciocîrlia aripile, s-a ridicat din cuibul ei sus, sus, în slăvi, și a prins a-și zice

versul de argint: *Ce plăcută-i răcoarea dimineții! Ce bine și larg e sub cerul albastru!*

Cea de-a doua rază a dat peste un iepuraș. Iepurașul a mișcat repede foarfecele urechilor și a zbughit-o vesel prin poiana plină de rouă: s-a dus să caute iarbă gustoasă pentru mîncare.

Cea de-a treia rază a intrat într-un coteț. Cucoșul a bătut din aripi și a strigat: *Cu-cu-ri-gu!* Găinile au zburat din pătul, cotcodăcind, și au început a scurma.

Cea de-a patra rază s-a strecurat într-un stup. Albina-gospodina a ieșit din chilioara ei de ceară, s-a oprit o clipă în prăgulețul casei, apoi a întins aripile și zum-zum! s-a dus să aducă miere din florile cele mai parfumate.

Cea de-a cincea rază a nimerit în dormitorul copiilor, în pătucul unui băiețaș leneș. Lumina-i bătea drept în ochi, dar lui nici nu-i păsa: el s-a întors pe partea cealaltă și zii cu sforăitul mai departe.

Konstantin Ușinski

bîrnă — trunchi de copac
chilioară — căsuță
gîrbov — cu spatele încovoiat
gonași — cercetași
a sforăi — horăi
țanțoș — mîndru, fudul

2. Exersați.

- Împarte textul în fragmente.
- Cîte fragmente ai obținut?
- Numți-le.
- Imaginați-vă fragmentul care v-a plăcut mai mult și povestiți-l.
- Puteți da textului alt titlu?

3. În care fragment se spune cum băiatul a scăpat de razele soarelui?

4. În ce anotimp al anului se petrece acțiunea?

Lecția 13

1. Citește.

Păcălici la școală

Pană nouă-n pălărie
Și hăinuță de postav,
Păcălici pe drum pășește
fudulindu-se grozav.

Dară din ghiozdan ce-atîrnă
ca un fricel de pluș?

Ați ghicit! Codița-și scoase
să ia aer, Chițibuș.

Iată școala, dar ce zarvă
e acolo-ntre băieți?
Tii, feciorul lui Tîndală,
bătăușul Tîndăleț.

A trîntit două fetițe,
pe-un copil l-a înjurat,
și rîzînd acum se plimbă
ca un pașă de-ngîmfat.

Păcălici spre el pășește:
–Tîndăleț, acu', cît văd,
cereți de la toți iertare,
că altminteri e prăpăd!

— Ce spui tu, mă gîgîlice?
Fugi c-acu te burdușesc!
— Nu-ți ceri, Tîndăleț, iertare?
Bine... Atunci eu te vrăjesc.

Nicolae Labiș

postav — țesătură de lână groasă
fudul — mîndru, fălos
pluș — țesătură asemănătoare catifelei
zarvă — larmă, gălăgie
îngîmfat — încrezut
prăpăd — dezastru

2. Judecă și răspunde.

- Unde mergea Păcălici?
- Cum era îmbrăcat el?
- Ce avea în ghiozdan?
- De ce era gălăgie în curtea școlii?
- Ce i-a cerut Păcălici lui Tîndăleț?
- Care a fost răspunsul lui Tîndăleț?

3. Ne imaginăm

Imaginează-ți că ești Păcălici! Cum l-ai fi convins pe Tîndăleț să-și ceară scuză pentru faptele sale urîte?

4. Jurnalul dublu.

Explicați în coloana din dreapta versurile selectate din text. Scrieți folosind culori diferite, în funcție de impresiile, sentimentele, trăirile pe care le aveți:

VERSURI DIN POEZIE	EXPLICAȚII
Păcălici pe drum pășește fudulindu-se grozav.» și rîzînd acum se plimbă ca un pașă de-ngîmfat.» cereți de la toți iertare, că altminteri e prăpăd!» Nu-ți ceri, Tîndăleț, iertare? Bine.... Atunci eu te vrăjesc.»	

4. Mîna oarbă. Împărțiți clasa în patru grupe. Dintr-un coșuleț extrageți bilețele cu următoarele cuvinte: hăinuță, șoricel, școală, îngîmfat, fecior.

Grupa	Ce trebuie să facă?
Grupa 1	Despărțiți cuvintele în silabe
Grupa 2	Eu zic una tu scrii multe!
Grupa 3	Alcătuieți enunțuri folosind cuvintele date.
Grupa 4	Scrieți cuvintele în ordine alfabetică.

Lecția 14

1. Citește textul.

Cel mai bun prieten

Un copil avea multe jucării dar se plictisea repede de ele. Tatăl său îi cumpăra mereu altele. Băiatul se juca cît se juca și le arunca.

Într-o zi, băiatul spuse:

— Tăticule, vreau altă jucărie! Asta nu-mi mai place!

— Bine, dar pe asta n-ai s-o mai arunci, așa-i?

— Sigur, zise fiul.
Și a primit o cutie de plastilină. A făcut un măr, un pușor.
Apoi o casă cu grădină, o mașină cu motor, un avion și câte și
mai câte.

— De ce nu mă mai plictisesc? I-a întrebat copilul.

— Pentru că ți-ai găsit cel mai bun prieten!

— Pe cine? Plastilina? Nu se poate! Dacă nu o modelezi, stă
cuminte în cutie.

— Cine este cel mai bun prieten?

— Munca! i-a spus tatăl său. Munca harnică de fiecare zi.

Victor Sivetidis

a se plictisi — a urî, a se sătura

a modela — a confecționa, a face

2. Judecă și răspunde

- Care sînt personajele care participă la întîmplare?
- Ce cere copilul de la tata?
- De ce crezi că se plictisea copilul de jucăriile cumpărate?
- Ce a modelat copilul din plastelină?
- Cine este cel mai bun prieten al băiatului? De ce?
- Ce ne învață această povestire?

3. Citește pe roluri dialogul dintre tată și băiat.

4. Găsește și scrie două proverbe despre prietenie.

Lecția 15

1. Citește.

Merele albastre

Era ora de desen. Elevii au de colorat o planșă cu fructe.

Nu știi cum s-a întâmplat că Ana nu-și găsește culoarea roșie.

— Te rog, Cristina, dă-mi voie și mie să iau puțin roșu de la tine! O roagă Ana pe colega ei de bancă.

— Nu pot! Îmi trebuie și mie!

— Numai puțin. Voi colora un singur măr.

— Nici atît!

Ana colorează merele cu o altă culoare.

Învățătoarea întrebă mirată.

— De ce ai folosit această culoare, Ana?

Abia acum Cristina vede planșa Anei. Îi pare rău. Se ridică și spune rușinată:

— Eu sînt de vină.

— Ba nu. Vina este a mea, spune Ana.

Și în timp ce învățătoarea le privește mirată, două lacrimi de mărgăritar cad peste merele albastre, dîndu-le strălucire.

Să fim buni și să ne ajutăm unii pe alții.

2. Judecă și răspunde.

- Ce ajutor a cerut Ana de la Cristina?
- De ce a colorat Ana merele cu albastru?
- De ce fiecare din fete se consideră vinovată?
- Ce învățătură ne oferă textul?

3. Continuă gîndul:

Prietenul meu este ...

Nu vreau să-l pierd ...

Lecția 16

1. Citește povestea.

IEPURELE ȘI ARICIUL

Se povestește că era odată o familie de arici care-și aveau casa într-un câmp de cartofi. Într-o dimineață de duminică, ariciul porni vesel și plin de voie bună să-și viziteze ogorul.

Nu s-a îndepărtat bine de casă, când s-a pomenit dintr-o dată cu vecinul

iepuraș în fața sa. Ariciul l-a salutat politicos, dar iepurașul, care era tare îngîmfat și înțepat, n-a binevoit să-i răspundă. Dimpotrivă, l-a luat peste picior, întrebîndu-l de ce se plimbă așa de dimineață, în loc să-și folosească picioarele strîmbe la altceva mai bun.

Ariciul s-a supărat și l-a provocat la concurs de alergare. Iepurele a primit bucuros, fiind convins că ariciul nu are nici o șansă. Își imagina cum va primi bănușul pe care au pus rămășag. Cei doi s-au întâlnit peste o jumătate de oră, în câmp.

Ariciul s-a dus acasă și i-a spus nevastei sale ce s-a întâmplat și a rugat-o să-l ajute. Aricioaica s-a speriat la început, dar apoi a înțeles planul ariciului și i-a dat dreptate. El i-a spus că se vor întrece pe ogorul cel lung de nu i se vede capătul. Ea va sta la celălalt capăt și când îl va vedea pe iepure venind, va trebui să iasă în fața lui, zicând «D-apoi eu de când te aștept!» .

Când au ajuns la ogor, ariciul i-a arătat nevastei sale locul unde să se ascundă, iar el a pornit către locul de start. Iepurele îl aștepta nerăbdător. S-au așezat fiecare pe câte o brazdă și imediat au pornit să alerge.

Dar, în timp ce iepurașul a alergat ca o săgeată, ariciul după ce a făcut câțiva pași, s-a ascuns în brazdă. Când a ajuns în capătul celălalt al ogorului, iepurașul s-a trezit cu aricioaica în fața sa, spunându-i: «D-apoi eu de când te aștept!»

Iepurele a rămas înlemnit de mirare, fiindcă el credea că-i ariciul, așa bine semănau cei doi. I-a propus ariciului să se mai întrecă o dată și a și pornit într-o goană de-i sfîrșiau călcîiele și fluturau urechile. Dar cum a ajuns în capătul celălalt, ariciul l-a întâmpinat strigînd: «D-apoi eu de când te aștept!».

Și uite așa a alergat iepurele de șaptezeci și trei de ori. De câte ori ajungea într-un capăt sau în celălalt, ariciul ori aricioaica îi ieșeau în întâmpinare și-i strigau: «D-apoi eu de când te aștept». Ariciul a câștigat întrecerea și s-a întors fericit acasă împreună cu nevasta lui.

Se spune că de atunci nici un iepure nu se mai ia la întrecere cu vreun arici.

după Frații Grimm

ogor — bucată de teren

rămășag — înțelegere între persoane

brazdă — fîșie de pămînt lucrată cu plugul

2. Judecă și răspunde.

- Cum l-a întâlnit iepurele pe arici?
- La ce fel de concurs l-a provocat ariciul pe iepure?
- Cine l-a ajutat pe arici?
- De ce ariciul a cîștigat întrecerea?
- Explică sensul expresiilor *sfîrșie călcîiele și flutură urechile*.

3. JOC. Alcătuiește un dialog cu eroul preferat din poveste.

Lectură 17

1. Citește.

Legenda Rîndunicii

A fost odată un mare împărat căruia împărăteasa îi născu o fată. La naștere, o zîină ursitoare îi meni să fie mlădioasă ca trestia, să aibă graiul dulce ca mierea și obrajii ca bujorii. Apoi zîna îi dăruî o rochiță fermecată, pe care copila nu trebuia s-o scoată niciodată de pe ea, ca să fie ferită de rele și spuse că trebuie să se ferască de Zburătorul luncilor.

Crescu frumos copila, după cum menise zîna. Începu să se plimbe în luncă, pe malul apei pe sub arini, să urmarească rîndunelele cum zburau, să stea în soare, pe iarba. Atunci auzi glasul ademenitor al Zburătorului care îi spunea

cuvinte dulci despre frumusețea ei, despre părul ei negru și chipul ei alb, despre buzele ca niște cireșe și ochii ca niște luceferi strălucitori. Fata de împărat fugi, dar într-o noapte caldă de vară, când nici o adiere nu mișca frunzele și toată natura dormea sub razele lunii, copila se duse la malul pîrîului să se scalde. Scoase rochița fermecată și se scufundă în apă. Toate păreau să îi admire frumusețea: și iarba de pe maluri, trestiiile, valurile și nuferii, pădurea și chiar luna argintie.

Copila auzi cîntatul cucoșului, care vestea zorii. Se grăbi să iasă din apă, dar rochița dispăruse. Pe mal se afla Zburătorul, cu ochii aprinși. O cuprinse în brațe, dar deodată se trezi cu brațele goale și își luase zborul, iar rochița fu luată de vînt și se topi în raze ce căzură pe pămînt. Din ele crescură pînă dimineața florile ce se cheamă și azi rochița rîndunicii, după cum spune legenda rîndunicii.

2. Judecă și răspunde.

- Ce îi meni zîna ursitoare fetei?
- De cine trebuia fata să se păzească?
- Cine admiră fata?
- Cum se termină lucrea?

3. Exersează

Describe fata de împărat.

Imaginează-ți un alt sfîrșit al legendei.

4. Alcătuieste în limba ucraineană o ghicitoare despre rîndunică.

DEZVOLTAREA VORBIRII

Lecția 9 Formule de politețe

1. Stabilește căror persoane li se potrivesc formulele de adresare scrise în tabele.

Bună ziua!	Sărut mâna!	Bună ziua!	Salut!
Vă rog!	Mulțumesc!	Vă rog!	Te rog!
Vă mulțumesc!	Te rog!	Vă mulțumesc!	Îți mulțumesc!
Vreți să-mi explicați exercițiul?	Iartă-mă!	Scuză-mă!	Te aștept!
	Nu te supăra!	Bună seara!	la loc!
			La revedere!

2. Alcătuieste un dialog cu colegul pe temă liberă folosind formule de politețe.

Lecția 10 Povestirea unor întâmplări trăite sau observate

1. Privește ilustrația alăturată și imaginează-ți ce motive ar putea avea iepurașul să se sperie.

2. Alcătuieste un enunț în care să folosești expresia:

Ai mîngîiat vreodată un animal adevărat? Cum ai reușit? Ce crezi că gîndea acesta? Ce îți place cel mai mult la iepuraș?

3. Enumeră și alte ființe care se pot speria la fel de ușor ca iepurașul.

4. Privește imaginile. Recunoaște personajele și povestește ce știi despre ele.

5. Alege un personaj din fiecare imagine de mai sus. Ce mesaj ai vrea să îi transmiți?

6. Povestește o întâmplare frumoasă, la care ai participat sau ai fost martor.

- Când s-a petrecut întâmplarea?
- Unde s-a petrecut întâmplarea?
- Cine a participat la întâmplare?
- Cum s-a desfășurat întâmplarea?
- Cum s-a sfârșit întâmplarea?
- Ce ai învățat din această întâmplare?

7. Alcătuieste enunțuri scurte și clare.

- Nu te pierde în amănunte (detalii)!
- Folosește doar cuvinte pe care le cunoști.
- Nu te grăbi!

Lecția 11

Descrierea unei vietăți

1. «Ghici ce e?»

Face slugi și dă din coadă,
Știe oasele să roadă,
Stă în curte, doarme-n cușcă,
Te și latră, te și mușcă.

2. Răspunde la întrebări.

Plan

- Unde trăiește cățelul?
- Cum este blana câinelui?
- Cum este coada?
- Cum sînt lăbuțele, ochii?
- Cu ce se hrănește el?
- Ce folos aduce câinele omului?

3. Citește textul și observă cum s-a făcut descrierea câinelui.

Câinele este prietenul nedespărțit al omului și animalul meu preferat. El păzește casa stăpînului său și-i dă de știre cînd se apropie vreun străin. Câinele păzește turma de fiare și le pune pe goană.

Corpul câinelui e acoperit cu păr de felurite culori. El are cap, gît, trunchi, picioare și coadă.

În gură are dinți puternici. Patru din ei sînt mai lungi și se numesc colți. Cu aceștia se apară de dușmani, și tot cu ei apucă și hrana și o sfîșie. Câinelui îi place mai mult carnea, dar la nevoie se mulțumește și cu altceva, precum pîine, etc.

Picioarele câinelui sînt lungi și vînjoase. De aceea aleargă repede și mult timp, fără să obosească. La picioare are degete cu gheare. Ghearele câinelui sînt tocite fiindcă ating pămîntul și se rod cînd câinele umblă. Câinele are un miros și auz foarte bun.

Cîinele este un animal ascultător și supus stăpînului său. De multe ori, cîinele a scăpat nu numai averea, ci chiar viața stăpînului său. El este un animal deștept, credincios și folositor. Avînd astfel de însușiri, omul se poate folosi de cîine la multe nevoi, de aceea el trebuie să-l îngrijească cu hrană și să-i dea adăpost.

4. Scrie un text folosind cuvintele de reper:

- animal domestic • independent • acoperit cu păr • mustăți aspre • auz fin • gheare tocite • supus • deștept • credincios • alargă repede • picioare vînjoase

Lecția 12

Alcătuirea planului expunerii unui text

1. Citește.

Cearța nu aduce folos

Doi băieți mergeau împreună la plimbare. Trecînd ei pe lîngă un nuc, au găsit jos la rădăcina lui o nucă. Unul zice:

— Nuca este a mea, pentru că eu am văzut-o întîiași dată. Altul zice:

— Ba! nuca este a mea, pentru că eu am ridicat-o întîiași dată. Certîndu-se ei așa pentru nucă, iată că vine un băietan mai mare și zice:

— Stați, nu vă certați! Eu voi face pace între voi.

Stînd băiatul în mijlocul lor, desface nuca în două și zice:

— Astă jumătate de coajă este a celui ce a văzut întâiași dată. Cealaltă jumătate de coajă este a celui ce a ridicat-o. Însă miezul este al meu, pentru că v-am împăcat. Făcînd aceasta, băiatul s-a dus mai departe zicînd:

— Că așa se folosesc certătorii. Iar băieții au rămas cu cojile în mîină.

2. Judecă și răspunde

- Formulează întrebări pe baza textului.
- Împarte textul în fragmente.
- Întitulează fiecare fragment.
- Povestește textul conform planului de idei.

3. Ce proverb binevenit știi la această temă?

Lecția 13

Expunerea orală a unui text cunoscut

1. Citește textul.

Izvorul

Aceasta s-a întîmplat în copilăria mea.

Noi, elevii, împreună cu învățătoarea noastră, am plecat în excursie. Am colindat toate dealurile și văile satului. Ne-am oprit să ne odihnim la marginea satului. Acolo erau copaci umbroși. Deodată lui Petrică i se făcu sete. Căută apă împrejur, dar nu găsi nicăieri. S-a coborît el pînă la vale și a observat că de undeva se prelinge o șuviță de apă. Ne-a chemat și pe noi. Am curățit izvorul și i-am pus la capăt o țeavă mica. Oamenii au mai săpat și au aranjat locul.

Acum e un izvor cunoscut în toată lumea.

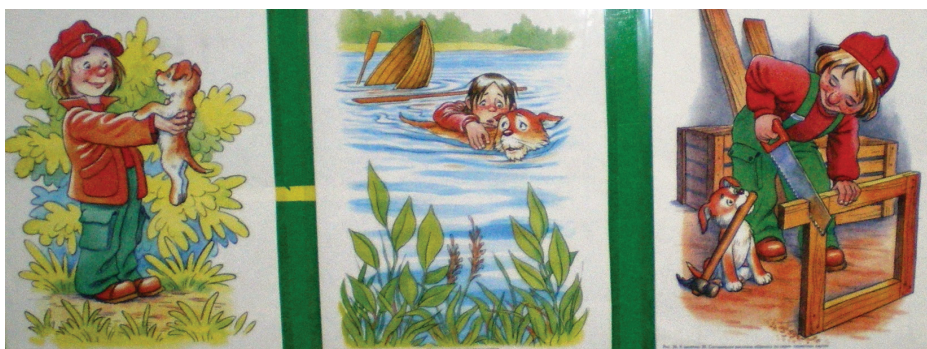
2. Povestește textul după planul dat.

- Cînd s-a petrecut întîmplarea data?
- Unde au plecat elevii?
- Ce căuta Petrică?
- Unde se afla izvorul?
- Cum e izvorul acum?

Lecția 14

Compunere cu început și sfîrșit dat

1. Realizează o scurtă compunere care să aibă începutul și încheierea de mai jos. Alege un titlu potrivit.

Introducerea

Era după ploaie. Cu pași grăbiți mă întorceam de la bunica. Aproape de casa noastră am auzit un schelălăit stins.

Cuprinsul

Încheierea

Din ziua aceea mă însoțește pretutindeni. Mi-a devenit cel mai bun prieten.

Lecția 15

Compunere după imagini și întrebări

1. Priviți imaginea.

Primăvara

2. Răspundeți la întrebări.

- Ce anotimp a sosit?
- Ce schimbări se petrec în natură?
- Cum este cerul?
- Ce poți spune despre iarbă?
- De unde se întorc păsările?
- Care sînt primele flori de primăvară?
- Cu ce se ocupă oamenii?

3. Alcătuieste un text oral din 5-6 propoziții la tema dată.

Lecția 16

Compunere după un plan de idei

1. Citește cu atenție planul de idei de mai jos:

• Introducere

a) Ieri Mărioara și-a ajutat părinții la culesul viei și a mâncat struguri nespălați.

• Cuprins

a) Astăzi fetița s-a trezit cu febră și cu dureri de burtă.

b) Îngrijorată, mama cheamă salvarea.

c) Medicul sosește și o consultă pe Mărioara.

d) Asistența medicală pregătește o injecție.

e) Mărioara e speriată.

f) În jurul ei, toți cei dragi o încurajează.

g) Medicul scrie rețeta și dă sfaturi bolnavei.

• Încheiere

a) Mărioara promite să nu mai mănânce fructe nespălate.

2. Dezvoltă fiecare idee făcând precizări și completări.

3. Găsește un titlu potrivit compunerii.

4. Scrie compunerea.

Lecția 17

Textul în versuri

1. Prin ce se aseamănă și prin ce se deosebesc următoarele texte?

Cu penetul ca sideful
Strălecește-o porumbiță,
Cu căpșorul sub aripă
Adormită sub o viță.

Lăstarii viței-de-vie au apărut demult, demult. Bătrînii spun că ei au apărut din puterea soarelui și a pămîntului.

Sosirea rîndunicii

Rîndunica a sosit,
Primăvara vine.
Iată mugurii-nverzesc,
Grădinițele-nfloresc,
Tot e viu și-ntinerit
Căci e cald și bine.
Ger, zăpadă, tot s-a dus.

Primăvara vine!
Răsărit-au mîndre flori
Și prin zări se văd cocori,
Verde-i jos, senin e sus
Căci e cald și bine.

(George Coșbuc)

Versul este un rînd dintr-o poezie.
Mai multe versuri formează **o strofă**. Mai multe strofe formează **o poezie**. Există **poezii care au o singură strofă**.

2. Continuă enumerările după modelul dat.

Exemplu: soare, mare, cîntare, plecare

- cuptor, trecător, ..., ..., ...
- combine, albine, ..., ..., ...
- răspuns, ajuns, ..., ..., ...

Навчальне видання

ФЕТЕСКУ Лариса Іванівна
МАРТИНЧУК Сніжана Петрівна
МОСКУ Тетяна Дмитрівна

МОЛДОВСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

Підручник для 2 класу з навчанням молдовською мовою
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за державні кошти. Продаж заборонено

Молдовською мовою

Редактор *С. М. Капталан*
Худ. редактор *В. П. Коваль*
Коректор *А. А. Пасат*

Формат 70x100/16.
Ум. друк. арк. 9,23. Обл.-вид. арк. 8,36.
Тираж 621 пр. Зам. № ...

Державне підприємство
«Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ»
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua
svit_vidav@ukr.net

Descoperă proverbele.

Cine
patru are
carte știe
ochi.

Cine unul. prinde
iepuri doi aleargă
după nu nici

Pomul fapte. după
cunoaște omul
roade, după se

Adevărul e
mierea, dulce
ca este amară
ca minciuna fierea.

Recunoaște personajele din scenele ilustrate mai jos.

